

bokselskap.no, 2015 Alexander L. Kielland: *Else*
Teksten i bokselskap.no følger 1. udgave, 1881 (København, Gyldendal).
Digitaliseringen er basert på fil fra Nasjonalbiblioteket (nb.no)
ISBN: 978-82-8319-273-5 (digital, bokselskap.no), 978-82-8319-274-2 (epub),
978-82-8319-275-9 (mobi)
Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Alexander L. Kielland

Else

En Julefortælling

bokselskap.no

Oslo 2015

J.P. JACOBSEN

FRA

ALEXANDER L. KIELLAND

I

Madam Späckbom ejede et Hus, som kaldtes Noahs Ark. Nede i de lune, hyggelige Værelser paa Solsiden boede hun selv; ovenpaa boede Frøken Falbe med sin Broder; og oppe paa Loftet – der var bare to Etager – levede paa Skraakammer, under Trapper og bag Skorstenspiber en Del urene Dyr, der gik under den fælles Benævnelse: Banden.

Madam Späckbom var ikke blot en klog Kone; hun var bogstaveligt talt «Klog Kone»; thi hun var Doktor- eller Kvaksalverske, som den rigtige Doktor kaldte hende.

Men det anfægtede ikke Madamen stort: hun havde sin gode, sikre Praxis, og

hendes Kunst bragte hende baade Penge og videnskabelige Triumfer.

^[6]Den Del af Befolkningen, som søgte Mam Späckbom, var vistnok ikke den fineste, men uden Sammenligning den talrigeste. Det kunde hænde, at hun havde fem sex Patienter liggende under Behandling – i smaa Kot og Aflukker, hvoraf der var en utrolig Mængde i det gamle Hus; og især om Aftenen efter Arbeidstid var hun fuldt optaget med at gjøre Sygebesøg eller modtage Patienter af enhver Art.

Naar der da blandt disse kom en, som havde været under Behandling af den rigtige Doktor – Distriktslæge Bentzen –, da glimtede det i Mam Späckboms smaa brune Øine, og hun rystede de tre graa Hængekrøller, der hang paa Kam over hvert Øre, idet hun sagde: «Naar De kommer fra slig lærd Herre, kan De da vist ikke hjælpes af en gammel tandløs Kjærring.»

Saa maatte der underhandles længe, før hun forbarmede sig over Patienten, men tog hun ham først under Behandling, saa viste hun en ganske speciel Omhu for disse, som den rigtige Doktor «havde opgivet».

Og blandt Byens Folk – selv oppe blandt de fine – gik der utallige Historier om Madamens vidunderlige Kure; og man behøvede bare at nævne hendes Navn for Doktor Bentzen, saa ^[7]for den gamle Herre op, bandte og skjældte – ildrød i Hovedet, trev sin Hat og løb.

Sagen var den, at naar Doktor Bentzen kom til simple Folk, nedlod han sig aldrig til at give nogen Forklaring, – dertil foragtede han Uvidenheden altfor dybt. Han sagde bare: saa og saa skal du gjøre, og der er Medicinen. Men naar nu ikke Medicinen hjalp strax, – og det kan hænde med den bedste Medicin –, saa blev Folk kjede af dette dyre Apothekervand og denne strænge Doktor, som bare vendte sig paa Gulvet, gav en Ordre og gik.

Og saa kom Mam Späckbom.

Hun satte sig ned og forklarede ordentlig, hvad det var, som feilede Patienten – enten det nu kunde være etslags «Gust» for Exempel Jordgust eller Vandgust eller kanske Liggust eller «en Blodsdraabe, som havde sat sig fast» eller noget saadant.

Se det var da noget, man kunde forstaa; og naar man saa fik Medicin af Madamen, saa var det Sager, som baade lugtede og sved, saa en kunde skjønne, det var ikke noget Fusk og Skrab.

Og hjalp det end ikke altid, var det noget, alle vidste, at selv Mam Späckbom raader ikke over Liv og Død; men saa var der dog gjort, hvad gjøres kunde, og det var altid ^[8]bedre end at slaas ihjel af Doktorsens mistænkelige Lærdom, som saa mange var blevet. Og desuden var Madamen meget – meget billigere.

Til Medhjælp i sin Praxis havde hun en ung Pige, som kaldtes Loppen. Madamen havde taget hende til sig, efterat hun havde kureret hende for en slem Øiensygd.

Loppen havde ingen Forældre. Hun hed Else. Efternavn tror jeg aldrig, hun havde havt. Thi hun var nok Datter til en af Byens fineste Herrer, hvis Navn ikke kunde staa i Kirkebogen paa den Maade.

I en Pleiestiftelse for Smaa børn var Loppen voxet op, efterat Moderen – en Tjenestepige – var død. Og her var det ogsaa, hun havde erholdt sit Øgenavn.

Det kom af en mørkebrun Kaabe, hun havde faaet ved en Juleuddeling. Den var oprindelig saa lang og rigelig, at naar Barnet hoppede omkring i den, lignede hun saa meget en Loppe, at en endelig var vittig nok til at give hende Navnet.

Og denne Kaabe var af et saa uslideligt Stof, at den fulgte hende under Opvæksten – først som Kaabe, siden som Jakke, dernæst som Livstykke og tilslut som Hue med rosenrøde Hagebaand.

^[9]Hun var endnu i denne Barnehue med rosenrøde Hagebaand, da hun fik Øiensygen. Bentzen som Stiftelsens Læge klussede med hende et halvt Aars Tid, indtil hun laa som et lidet Dyr i en mørk Krog og skreg, naar man vendte hende mod Lyset.

Men saa fik Frøken Falbe hende hemmeligen under Mam Späckboms Behandling, og hvorledes det nu var eller ikke: Barnet kom sig.

Doktor Bentzen triumferede: endelig var det lykkedes ham at vinde Bugt med denne haardnakkede Inflammation!

Da kunde ikke Mam Späckbom tie længer, og der blev en stor Skandale. Frøken Falbe maatte træde ud af Stiftelsens Direktion, hvor hun forresten allerede forud var inderligt forhadet; Doktor Bentzen var rasende, og selv den lille Else fik lide for sine nye, blanke Øine.

Men saa tog Madam Späckbom Barnet til sig, – dels fordi hun var velstaaende og godhjertet, dels fordi Elses klare Øine var hende et Vidnesbyrd

som Øienlæge, og endelig brugte hun Barnet til at ærte Doktor Bentzen med.

Aldrig kunde han gaa forbi Arken, – og hans Vei faldt derforbi mange Gange om Dagen –, uden at Mam Späckbom trev Barnet, satte det op i Vinduet og dunkede det i Nakken, forat det skulde nikke til Doktoren. Og ^[10]naar hun saa kunde faa ham til at se ind med sit arrige Grin, da rystede Mam Späckbom triumferende sine sex Hængekrøller og gav Loppen et Stykke Sukker. –

Eftersom hun voxede til, blev Else en fin, slank Pige – blond og lidt bleg, men frisk alligevel.

Hun var munter og let, og hun havde et eget Lag til at holde sig selv og alt omkring sig net og iorden. Men da Mam Späckbom vilde begynde at lade hende vaske, skure, sy og «gjøre Nytte», viste Loppen sig komplet umulig; hun «fik ondt» baade her og der, og alle Madamens gode Raad og bitre Urter vare uden Virkning.

Mam Späckbom var – som sagt – ogsaa en klog Kone. Hun kjendte godt denne Sygdom, som kom præcis paa Skuredagene og altid forsvandt som ved Trolleri Søndag Morgen. Men da hun indsaa, at Sygdommen her optraadte i en uhelbredelig Form, indskrænkede hun sig til at ryste sine Hængekrøller og mumle noget om «dette forbandede fine Blod».

Men de Syge elskede Loppen, skjønt hun ikke egentlig var nogen trofast eller opofrende Sygepleierske. Men bare hun gik gennem Stuen eller stak Hovedet ind ad Døren, var det, somom det lettede baade for Smerter og ^[11]Kjedsomhed; og Mam Späckbom var sig vel bevidst, hvilken Andel i sine Kure hun skyldte Loppens lystige Latter.

Thi det var en Latter anderledes end al anden Latter, som nogensinde var hørt i Noahs Ark. Den kunde løbe opad Trapperne og ned i Kjælderen, gennem Nøglehullet ind til de Syge og lige ind i Hjertet paa Folk, saa nogle blev ganske varme, andre maatte le med; men alle vilde de give, hvad det skulde være, forat høre Loppen le.

Og hun lo gratis af alt eller ingenting – som det kunde falde sig. Hun havde røde Læber og friske, stærke Tænder; men Øinene lyste over Alt; – de var Mam Späckboms Stolthed; thi den lærde Doktor havde jo «opgivet dem». –

Madam Späckboms Ark var ikke saa omhyggeligt bygget som Noahs. Det var – rent ud sagt – et gammelt Skrammel af et Hus, som stod, fordi det var bygget

sammen med et nyere og stærkere. Men da det – som alle Gamle – ikke kunde finde sig i at tage mod Støtte af Ungdommen, kastede det sig altid mere ud til Siden, forat protestere mod Forbindelsen; og derved kom det til at hænge truende ud over den bratte Bakke, som paa Østsiden førte ned til Havnen og Bryggerne.

^[12] Det var et Hjørnehus, hvidmalet mod Gaden og rødt paa Bagsiden.

Alverdens Krumninger, skjæve Linier, Skakdøre, Udbygninger og Gevæxter syntes at have sendt Repræsentanter til denne Ark; og som den stod der i al sin Umulighed, var den en ligesaa stor Gaade for den moderne Arkitektur som Noahs.

Men den maatte dog være seig alligevel; thi ellers var vist Banden forlængst faldet ned i Kjælderen – sligt Leven, som der var mangengang. Det var til stor Plage for Falbes især om Natten, naar der var Uro i Banden ovenpaa. Om Dagen var baade Søster og Broder helst ude. Hun havde en Pigeskole i den finere Del af Byen, og han var ialfald ikke i Arken.

De hørte til en gammel Embedsslægt; men der havde været noget iveien med deres Fader. Rygtet sagde, han havde hængt sig eller skudt sig for Underslæb; men det var et Snes Aar siden og paa en ganske anden Kant af Landet, saa ingen vidste rigtig Besked.

Vist er det, at Børnene forblev halvt fremmede i Byen og levede ensomt og tarveligt. Frøkenens Pigeskole var i stor Anseelse, uagtet hun selv slet ikke var nogen yndet Person. Dertil var hun altfor myndig og original. Frøken Falbe kunde være en femogtredivte Aar – Broderen var to-tre Aar yngre –; hun ^[13] var blond med stor, bunket Næse og alvorlige Øine. Men til enkelte Tider kunde hun smile saa venligt, at Folk, som saa det første Gang, bleve ganske forbausede.

Kristian Falbe lignede sin Søster; men han var en vakker Mand; den store Familienæse klædte ham bedre.

Om denne samme Næse samlede der sig imidlertid allerede i hans tredivte Aar en rødlig Sky; thi Kristian Falbe drak vel meget.

Hvis han havde levet i en stor By, var han sandsynligvis blevet en ganske moderat Cafégjæst. Men i en liden By, hvor det ikke gaar an at besøge Restaurationer, der lurder man sig ind Bagveien, og der lærer man at drikke. Hele Byen vidste naturligvis dette om Falbe; medens Søsteren indbildte sig, at hun

holdt det skjult for alle. Thi dette var hendes stadige Tanke og evige Stræv fra Morgen til Aften og mangengang fra Aften til Morgen. Hun havde opgivet at forbedre ham, hun var træt af alle hans gode Løfter og mislykkede Forsøg; nu gjaldt det bare at holde ham nogenlunde oppe – og saa at skjule det.

De kjendte Faderens Skjæbne; men hos hende havde Familiestoltheden samlet sig i Energi, hos ham derimod i ørkesløs Misnøie og Bitterhed.

[14] Han var flink og vel begavet; naar han havde sine bedre Perioder, gav han privat Undervisning i Sprog. Men saa kom Drikken over ham igjen, og da forsvandt han for hele Uger, og vendte tilbage til Arken i den miserableste Forfatning.

Søsteren fortjente nok til dem begge. Hun lagde Penge i hans Portemonnaie, mens han sov; hun smilte til ham, naar han var kommen fuld hjem om Aftenen; hun lavede Mad – den bedste Mad, hun kunde finde paa for ham. Han aad og drak og takkede aldrig.

Men dette var ogsaa Frøken Falbes eneste Svaghed; hun sagde det selv til sig selv i ensomme Stunder. Ellers var hun grei, modig, myndig og utrætteligt virksom.

I Arken stod der mere Skræk af hende end af selve Madam Späckbom, og endog de modigste i Banden gik paa Tærne, naar de passerede Frøken Falbes Trappeafsats.

Det var forresten en vanskelig gammel knirkende Trap, der gav sig god Tid med mange Afsatser; men tilslut blev den steil som en Stige. Det hørte til Loppens Yndlingsfornøielser at rutsche paa Rækværket fra øverst til nederst med et lidet Hop for hver Afsats, – det vil da sige, naar Frøken Falbe var i sin Skole.

[15] Forresten var Frøkenen altid venlig mod Loppen paa sin noget strænge Maade. Om Aftenen, naar Mam Späckbom var optaget af sin Praxis, sad Else oppe i Stuen hos Falbes og læste eller saa i Billeder, medens Frøkenen rettede Stile. Kom saa Kristian hjem, kastede Søsteren et hurtigt Blik paa ham, og eftersom dette faldt ud, blev Else enten sendt ned eller opfordret til at blive.

Kristian kunde da sætte sig til at lege med hende eller spille Dam; og Frøken Falbe saa op fra sine Stile med sit smukke Smil, naar de lo rigtig godt af hinanden.

Alligevel morede Loppen sig endnu bedre oppe paa Loftet hos Banden. Der var et eget hemmelighedsfuldt Halvmørke udbredt over alle de underlige Kroge og smaa Kot deroppe. Desuden vidste man aldrig, hvem der egentlig boede der; thi Selskabet vekslede bestandigt. Snart var der bare to-tre af de faste Leiere; snart kunde det kry af Mennesker i hver en Krog – helst Mandfolk, som sov, spille Kort, drak eller stak Hovederne sammen og hviskede.

Hovedpersonen^[11] paa Loftet var Puppelene – et stort, robust Fruentimmer med mørkt Haar, smaa Øine og en ualmindeligt tyk Underlæbe.

Hun leiede alle Rummene heroppe underét af Mam Späckbom, hvilket var meget bekvemt ^[16]for Madamen. Men ellers var Forholdet mellem de to Damer ikke uden Rivninger. Thi Banden var til stor Forstyrrelse for Huset med Musik og Støi og sligt; desuden satte den Arken i daarligt Ry over hele Byen.

Men hvorledes det nu var eller ikke, Puppelene lod sig ikke fordrive. Mange Gange havde Madamen opsagt hende, og et Par Gange var Puppelene endogsaa gaaet. Men efter kort Tid indtraadte der en Forsoning, og hun vendte tilbage til Arken – «ganz wie den Due mit den Oelblatt», – som gamle Schirrmeister udtrykte sig.

Gamle Schirrmeister var en fordrukken tysk Musikant, som var kommen herop med et omreisende Orkester for mange Aar siden. I Begyndelsen gik det ham godt. Han spillede en meget smuk Violin og var ellers istand til at spille ialfald respektabelt paa næsten alle mulige Instrumenter.

Han fik derfor Informationer i de bedste Huse. Men lidt efter lidt gik han af Mode; Drikken tog Overhaand; og tilslut slog han sine Pjalter sammen med sin oprindelige Tjenestepige Lene, som han pleiede at kalde: meine Puppe. Deraf erholdt hun i Folkemunde Kjælenavnet Puppelene.

^[17]Nu var den gamle Kunstner reduceret til at leve af Nodeskrivning og Puppelenes Naade. Indunder Skraataget stod hans gamle Klaver, der tjente til Bord for Nodeskrivningen, for Spisning og Drik, og allerinderst ved Væggen stod Violinkassen gjemt, støvet og glemt. Naar Else var alene med gamle Schirrmeister kunde hun faa ham til at spille; men det var ikke ofte. Thi den gamle Musikant var kommen saa vidt, at det gjorde ham ondt at høre Musik. Derfor maatte han helst være lidt fuld; men da kunde han spille, saa det sukke og græd i det gamle Klaver, og Loppen sad aandeløs paa Sengekanten og græd

med.

Saalænge han da havde noget at drikke, blev han ved at spille, medens han dels sang, dels fortalte hende, hvad det var, han spillede; og saaledes kom han til at skildre sin Ungdom fuld af Haab og Musik og Lystighed; hvorledes han havde spillet «Commers mit den Göttinger Studenten», og hvorledes den store Spohr engang havde lagt sin Haand paa hans Hoved og sagt: «Er wird es weit bringen!»

Og gamle Schirrmeister kastede sin lysegule Paryk, forat hun skulde se selve det Hoved, paa hvilket den store Mesters Haand havde hvilet.

^[18] «Ja – ja – er hat es auch weit gebracht – der alte Schweinigel!» – sagde han derpaa for sig selv og saa sig om i sit Tagkammer, tog sig en Slurk og spillede videre.

Og Loppen hørte og saa alverdens underlige Ting. Og straalende Billeder bredte sig for hende: pyntede Damer og Herrer, Lys, Musik, Roser, Vogne og skinnende Heste, Bruden i hvid Atlask – og Roser igjen, som hun kjendte dufte.

En Sommeraften – Tagvinduet stod aabent, og Lyset fra Solen, som gik ned, faldt rødligt over den lille Musikant, som sad og spillede for Else med Flasken ved Siden.

Hans Øine vare fugtige af Drik og Rørelse, medens han blødt og paa den gammeldagse forsigtige Maade foredrog en Adagio fra Mozarts Sonater. Dette var en speciel Opmærksomhed mod Loppen; thi ellers var han ikke at formaa til at spille de gamle Klassikere, hvad man saa bød ham.

Men han havde mærket, at Else kunde følge ham. Og naar han saa, hvorledes han kunde bøie hende efter Musiken, saaat de klare Øine snart stod fulde af Taarer, snart aabnede sig som foran en Aabenbaring, da sukkede det gamle Vrag: «sie wird es auch weit bringen.»

^[19] Ude paa Loftet lød der et underligt Bulder, og nogen tog i Døren.

«Tra-tra-tra! – der Trommel ist da!» – raabte Schirrmeister og slog om i en lystig Marsch.

Døren gik op, og ind kom en Tromme paa Maven af en lang, tør Fyr i blaa Uniformskjole med lange Skjøder. Dernæst fulgte en stor tyk Mand med en Fløjte under Armen.

Man behøvede bare at se hans Underlæbe, saa forstod man strax, at han var

Broder til Puppelene. Men enten det nu var Fløiten sin Skyld eller det laa i Temperamentet – hans Læbe var meget tykkere og hang dobbelt saa langt ned.

Denne Person havde i sin Tid været Økonom ved Byens Strafarbejdsanstalt, men var bleven afskediget; og nu levede han i sin Søsters Pension – som han sagde. I Banden gik han under Navnet Ølkonomen, og saavidt man kunde skjønne bestilte han ikke Guds skabende Gran andet end drikke, spille Fløite og gaa Ærinder for sin Søster.

Der var imidlertid noget mystisk ved disse Ærinder, som altid foretoges i Mørkningen. Ølkonomens lange, dobbeltknappede Frak var besynderlig udstoppet, naar han gik ud; men naar han – forholdsvis slank – vendte tilbage, ^[20]kastede Søsteren sig over ham som en Høg, før nogen anden fik fat paa ham; thi det var en almindelig Mening i Banden, at efter saadanne Expeditioner bragte han Penge tilbage.

Loppen kjendte godt baade Ølkonomen og Jørgen Tambur; hun rejste sig strax og ryddede Plads for dem, saa godt det lod sig gjøre.

Jørgen Tambur medbragte til Koncerten to Flasker Øl og en Pæl Brændevin. Ølkonomen blinkede hemmelighedsfuldt og sagde, «han havde sendt Bud», – noget han altid sagde. Intet Menneske vidste, hvad det var for et Bud, eiheller hvor det var sendt hen; men alle vidste bestemt, at det aldrig vilde vende tilbage.

Gamle Schirrmeister kastede imidlertid et ringeagtende Blik paa Drikkevarerne og erklærede, at han ikke vilde spille idag.

«Ordre fra Puppelene,» sagde Jørgen Tambur med militær Korthed, og idetsamme stak hun selv Hovedet ind ad Døren og sagde i en usædvanligt blid Tone: «Nu? spiller I ikke? kanske det skulde være lidt drikkendes?»

«Ei – ei! – skinner den kjære Sol idag!» – raabte Schirrmeister, og Ølkonomen nikkede og pudsede Klapperne paa sit Instrument med et rødruddet Lommetørklæde, medens Jørgen Tambur betænksomt stak Brændevinet i Brystlommen og de to Ølflasker dybt ned i sine ^[21]lange Kjoleskjøder; naar Puppelene vilde traktere, kunde han spare sit til en anden Gang.

Koncerten begyndte med en Rondo grazioso af Fürstenau. Ølkonomen havde virkelig kunnet spille Fürstenau i sin Ungdom. Men med Aarene havde der lagt sig ligesom et Slør af Spyt over hans Spil, og Fingrene vare saa tykke og stive, at han holdt dem ret ud, naar han spillede.

Jørgen Tambur udførte sit Parti med Smag og Diskretion, idet han ved dæmpede Hvirvler dækkede over, naar Ølkonomens Triller og Løb blev til bare Spyt og Vind. Men gamle Schirrmeister akkompagnerede efter sit eget Hoved.

Han maatte være temmelig langt kommen, forat deltage i disse Trioer; og undertiden spillede han i sin Harmes og Skams et saa vildt Akkompagnement, at salig Fürstenau vist neppe havde gjenkjendt sin fredsommelige Rondo grazioso.

Da de vare komne vel igang, glyttede Puppelene paa Døren, og et Øieblik efter kom et Par unge Mennesker ind; de saa ud som Haandværkssvende eller saa omtrent. Den ene var enøiet, og Loppen vidste, han var Blikkenslager; den anden derimod var en ny ung Fyr, som strax gav sig ifærd med at gjøre Kur til hende. Else vilde heller sidde i Fred og høre ^[22] paa Musiken, som hun fandt deilig; men ellers var hun saa vant til, at Mandfolkene heroppe kneb i hende og vare elskværdige, saa hun lod sig ikke videre genere.

Puppelene kom nu ogsaa selv ind og laasede Døren efter sig; og samtidig med hende – næsten somom han kom ud af hendes Skjorter – viste der sig en Person til, saa der blev trangt nok i det lille Rum.

Det var en liden bleg Mand; Loppen havde nylig seet ham en Gang før heroppe, og hun havde faaet Indtrykket af, at det var en vigtig Person.

Idet han nu satte sig paa en Krak tæt indtil Værtinden, løb hans smaa vandblaa Øine rundt i alle Kroge, henover alle Personerne, opigjennem Tagviduet og sluttede henne ved Døren, hvor Slaaen var slaaet for og Nøglen omdreiet.

Hans Ansigt var magert og blegt, somom han havde levet længe i Mørke; Haaret var lyserødt næsten hvidt og tætklippet med store Viger i Tindingerne. Hans Hænder vare lysere end de andres; men de kom sjældent frem; for han brugte at sidde paa dem.

Loppen maatte hvert Øieblik se hen paa ham: han havde saadan et underligt Ansigt; men det allerunderligste var, at han havde et ^[23] nyt, hvergang hun saa hen paa ham. Og da han mærkede hendes Forbauselse, gav han sig til at gjøre Grimacer, og tilslut satte han et saa fælt Ansigt op, at Loppen gav et lidet Skrig og vilde reise sig.

Men da lo han stille, uden Lyd, og viste sine gule Tænder. Derpaa blev der en Hvisken mellem ham og Puppelene; forskjellige Ting, som Loppen ikke kunde se,

gik fra Haand til Haand under Bordet; Blikkenslageren og det andet unge Menneske blev ogsaa trukne ind i den hemmelige Samtale. Men hvergang Musikken gjorde en Stands, raabte Puppelene opmuntrende til dem, og Kunstnerne vederkvægede sig i en Fart og spillede videre.

Men midt i en fortrinlig Allegro spiritoso, hvor Ølkonomens Fløite sutlede afsted i Triller og Løb, saa det var en Fornøielse, blev der banket paa Døren.

Manden med de mange Ansigter forsvandt i et Secund under Puppelenes Stol; og Else saa med Forbauselse, at hendes Kavaller og Blikkenslageren med en Gang havde givet sig til at spille Kort – med Kort, som maatte være faldne ned fra Taget, – ja de kjæglede endog meget heftigt om en Kløverknægt.

«Aber Jergen! – hvorledes du dog tromler!» raabte Schirrmeister forarget; thi eftersom han ^[24]drak, blev Jørgen Tambur mere ivrig; han mindedes den stolte Tid, da han trommede for Borgerkorpset, eller slog Allarm i Gaderne, naar der var Brand.

«Hys!» kommanderede Puppelene, da det bankede igjen. Trioen forstummede –; «hvem banker?» spurgte Værtinden i en trodsig Tone.

En Stemme svarede udenfor.

«Luk op» – sagde Puppelene beroliget, «det er bare Frøken Falbe.»

Blikkenslageren slog Slaaen fra, dreiede Nøglen om og aabnede.

Frøken Falbe blev staaende paa Dørtærskelen og vexlede et Blik med Puppelene, som just ikke var meget venligt; derpaa sagde hun roligt og uden at ænse de andre: «Kom Else! du skal ikke være her.»

Else reiste sig skamfuld og fulgte med; der var ingen i Banden, som vovede at mukke. Da de kom til Frøken Falbes Dør, tog hun Loppen om Livet og sagde: «Kjære Else! lov mig, at du aldrig mere vil gaa derop. Nu er du jo voxen Pige; du maa dog forstaa, at det ikke passer sig for dig at være blandt de stygge Mennesker.»

Else blev rød som Blod og lovede med Taarer, at hun aldrig mere skulde gaa op til Banden. Og da hun var alene nede i sit eget ^[25]lille Kammer, gjentog hun sit Løfte, mens hun klædte af sig.

Frøken Falbe havde Ret; det var vist nogle stygge Mennesker – de oppe paa Loftet. Det var bedre at passe Mam Spackboms Patienter eller sidde om Aftenen

hos Frøken Falbe og læse.

Men før hun gik iseng, maatte hun se til sine Roser i Vinduet. Thi Loppen elskede Roserne.

Hun passede alle Mam Späckboms Blomster, – og Madamen havde Blomster i alle sine Vinduer; men Roserne pleiede Else dog bedst, og naar de skulde blomstre, fik hun Lov til at have dem i sit eget Kammer, for der kom Morgensol.

Der var tre–fire halvt udsprungne, og hun indaandede den fine, unge Duft, mens hun bøiede sig over dem. Og med denne Duft fra hendes Roser kom der Billeder af alverdens underlige Ting: pyntede Damer og Herrer, Lys, Musik, Vogne og skinnende Heste, og Musik igjen, som hun hørte klinge langt borte. »Og da hun krøb iseng, tænkte hun ikke paa Mam Späckboms Patienter eller paa Frøken Falbes stille Stue; men hun sovnedede i Roser og Musik og Drømme af hvid Atlask med ^[26]Svanedun om Skuldrene. Hun var sytten Aar gammel. –

Livet i Arken gik sin brogede Gang med en vis Regelmæssighed. Mam Späckbom førte sin stille Krig med Doktor Bentzen; Frøken Falbe arbeidede med sin Skole og med Broderen; og Banden drev sit hemmelighedsfulde Liv ovenpaa.

En lang Stund holdt Loppen sig fra at gaa paa Loftet, indtil hun en Dag hørte gamle Schirrmeister spille. Hun fik saadan Lyst til at se, om han var alene, – det kunde der ikke være noget ondt i.

Han var ikke alene; men da hun først var kommen, blev hun deroppe alligevel. Og lidt efter lidt blev alt som før; kun at hun nu gjorde Alt, forat holde sine Besøg hemmelige for Frøken Falbe.

Saaledes var Mam Späckboms Ark, og i alt dette voxte Loppen op. –

II.

Ja – men vi maa betænke – mine Damer og Herrer! at det her ikke blot gjælder at komme den betrængte Menneskehed tilhjælp i sin Almindelighed; men at vi have sat os til Opgave at virke indenfor et bestemt Omraade. Paa samme Tid som jeg derfor af fuldt Hjerte kan slutte mig til de af Hr. Konsul With fremholdte Synspunkter, maa jeg dog fastholde, at vi ikke bør gaa ud over vor egen Begrænsning. Det er nok muligt, at Nøden – og hvad her særligt vedkommer os:

den sædelige Fordærvelse blandt de unge Piger –, at den kan være ligesaa stor – ja kanske meget større i St. Pauli Menighed end her i St. Petri. Men jeg tror dog, at skal vort Arbeide ret bære synlige Frugter til Velsignelse, saa bør vi ^[28] holde os inden den af Gud selv anviste Begrænsning, og det er – mener jeg – vor egen Menighed.»

«Aa – hvor det er sandt, hvad Kapellanen siger der,» sagde Fru Bentzen glad; «det er ganske som førend jeg fik mine visse Fattige. Alt hvad jeg gav, hvad vi øste ud, det forsvandt sporløst, og der blev bare fler og fler, som kom og tiggede. Men nu lader jeg bare Pigen svare: «vi har vore visse». Saa ved man, at ingen uværdige faar, og saa kan man da se usynlige Frugter – nei – velsignede Frugter –; hvorledes var det nu Kapellanen sagde, det var baade saa sandt og saa smukt.»

«Synlige Frugter til Velsignelse –» sagde Kapellanen beskedent rødmende.

«Ja – saa var det –» sagde Fruen og gjentog Ordene halvhøit, forat huske dem.

«Jeg for min Del tror nu ikke engang, at det er Ret at give og hjælpe iflæng –,» sagde den nye Politimesters unge Frue og sænkede beskedent sine smukke Øine.

Kapellanen bukkede anerkjendende for Fruen og gjorde opmærksom paa, at det ogsaa hedder i Skriften, at det ikke er Ret at tage Brødet fra Børnene og kaste det for de smaa Hunde. Dertil knyttede han nogle Bemærkninger, ^[29] hvori han atter fremholdt, at den Forening for faldne Kvinder, man her var samlet forat stifte, strængt burde holde sin Virksomhed inden St. Petri Menigheds Grænsen.

Grosserer With havde igrunden ikke det mindste at indvende herimod. Han havde talt nogle almindelige Ord i hyt og Veir, forat sige noget. Nu maatte han da forklare, at det blot havde været hans Mening – saaledes i store Drag – hm! at give en Antydning af, hvad der efter hans – hm! – Formening burde gjøres ligeoverfor dette hm! – dette Samfundsonde.

Kapellanen komplimenterede ham for de værdifulde Bidrag, Konsulen havde ydet til Sagens Belysning, hvorefter Diskussionen om dette Punkt betragtedes som afsluttet, og det af Kapellanen foreslaaede Navn blev vedtaget: Foreningen for faldne Kvinder af St. Petri Menighed.

Konsul With glattede sine sorte Knebelsbarter og lurede sig til at se paa Uhret. Det var hans Kone, som havde tvunget ham til at deltage i denne Forsamling, hvori der foruden ham ikke fandtes andre Herrer end Kapellanen. Forøvrigt var det et Udvalg af Byens allerfineste Damer, der var traadt sammen i denne Anledning ifølge Indbydelse fra Kapellanen.

[30] Konsul With var taget med, fordi man ønskede et af Byens rigeste og bedste Navne blandt Stifterne.

Ondskabsfulde Mennesker vilde kanske finde, at Konsulen tog sig lidt underligt ud netop i en Forening af den Art; thi han havde i Virkeligheden ikke det bedste Rygte.

Nogle fandt en Undskyldning for ham i den Omstændighed, at Konsul With næsten havde gjort, hvad Kierkegaard vil, at Luther skulde have gjort – nemlig: giftet sig med et Strygebræt. Thi Fru With var visselig noget af det fladeste, man kunde se for sine Øine.

Andre fandt, at hun fortjente det ikke bedre, naar hun kunde være saa taabelig at indbilde sig, at den smukke Otto With havde taget hende for andet end for gamle Skipper Randulfs Penge.

Men Konsulen selv var saa smidig og glat, saa elskværdig og beleven, at Rygterne gled af ham. De, som kjendte ham nøie, lo af ham: han var nu engang uforbederlig; men de fleste mente, han var ikke saa slem som der sagdes.

Imidlertid fortsattes Forhandlingerne; de forberedende Arbejder aftaltes og fordeltes mellem de Tilstedeværende. Dette var imidlertid ikke uden Vanskelighed, og Kapellanen maatte være yderst varsom, forat manøvrere mellem alle disse Damer uden at støde nogen.

[31] Især kunde han mærke, at der var flere af Damerne, der eftertragede Posten som Foreningens Sekretær. Og dette var for en Del Kapellanens egen Skyld. Thi han havde halvt spøgende udmalet det interessante og ansvarsfulde ved saaledes at føre en stor, tyk Protokol med Rubriker af rødt og blaat Blæk.

Denne tykke Protokol syntes specielt Fru Politimesterinden at have forelsket sig i; og hvergang Secretærposten kom paa Tale, lod hun sine smukke Øjne hvile paa Kapellanen med en blufærdig Bønfaldelse.

Men der var andre, som kunde være mere værdige til denne Udmærkelse.

Først var det nu Fru With, i hvis elegante Selskabsværelse Forsamlingen fandt Sted, og fra hvem man ventede det største Bidrag. Men Kapellanen havde listeligen tænkt at affinde sig med hende ved at gjøre hendes Mand – Konsulen til Foreningens Formand.

Saa var der den rige Fru Fanny Garman fra Sandsgaard. Hun saa rigtignok ud, somom hun bare kjedede sig og ikke brød sig om nogetting; men det kunde dog hænde, hun vilde tage en Forbigaaelse ilde op; man kan aldrig vide det.

Og saa var det ogsaa et stort Spørgsmaal, om han ikke rettest burde tilbyde sin Sognepræsts ^[32]Fru denne Sekretærpost. Pastor Martens havde paa sin Kones Vegne modtaget Indbydelsen til at deltage i Foreningen. Men han havde rigtignok tilføiet, «at skjønt hans Lena med Liv og Sjæl interesserede sig for Sagen, var hun desværre saa svagelig, at hun helst som en stille Kvinde holdt sig indenfor Hjemmets lune Hegn.» Hun var hellerikke tilstede i Mødet.

Kapellanen begyndte at blive urolig; han var forholdsviis ny i Menigheden; og Stiftelsen af denne Forening for faldne Kvinder i St. Petri Menighed skulde egentlig være hans store Entre. Nu følte han allerede Vanskelighederne; denne Secretærpost – hvad skulde han dog gjøre med den? Men som han sad og vred sig i alle disse Betæneligheder, blev der banket paa Døren, og Frøken Falbe traadte ind.

Efter en flygtig Hilsen til Fru With begyndte hun kort og fyndigt – henvendt til det samlede Selskab: «Jeg har hørt, at her dannes en Forening for at redde unge Piger; og da jeg tænkte, at her kunde blive Rift om Pladserne, vilde jeg skynde mig at anbefale en ung Pige, som i høi Grad trænger til at reddes ud af sine Omgivelser. De kjender hende vist ogsaa – Fru Bentzen! – det er den lille Else hos Madam Späckbom.»

^[33]Fru Bentzen rystede sig og børstede en Traad af sin Kjole; – jovist kjendte hun hende; Alverden kjendte jo den lille fordrevne Tingest; men hun maatte jo rigtignok tilstaa at –

Ogsaa flere af de andre Damer mumlede og hviskede til hinanden; men Konsul With var saa uforsigtig at raabe: «A – De mener Loppen – Frøken Falbe! – en nydelig – hm! hm!» Det hjalp ikke, at han hostede; Strygebrættet sendte ham et Blik, og Fru Garman lo aabenbart bag sin store Vifte. Men Frøken Falbe fortsatte sin Anbefaling, idet hun skildrede alle Fristelserne ved Livet i Arken.

«At Frøken Falbe kan holde ud at bo i et saadant Hus –» sagde Strygebrættet ud i Luften.

Frøkenen tvang sig til at tie. Men da ingen syntes at ville svare noget, sagde den lille Politimesterfrue: «Undskyld! – jeg er jo endnu saa fremmed; men bor den omtalte unge Pige indenfor St. Petri Menigheds Grændser?»

Dette skarpsindige Spørgsmaal gjorde et saa godt Indtryk paa Kapellanen, at han bestemte, at hun skulde have Secretærposten. Imidlertid blev det snart bragt paa det rene, at Arken virkelig laa indenfor St. Petri Menigheds Grændser, og der opstod atter en liden pinlig Pause. Thi allesammen vilde gjerne være ^[34]mod Frøken Falbe, men ingen vidste, hvilke Indvendinger, de skulde finde paa.

Da sagde Kapellanen: «Undskyld Frøken Falbe! – men da De kjender denne Forenings Formaal, ved De ogsaa, hvilke Mennesker i Samfundet, vi gaa ud paa at redde. Tillad mig derfor et Spørgsmaal: Er den af Dem anbefalede Pige en falden Kvinde?»

«Det ved jeg ikke –», svarede Frøken Falbe hurtigt og blev rød; men strax efter tilføiede hun roligt: «hun er ikke mere end sytten Aar, og netop derfor haabede jeg, at hun kunde reddes. Thi efter de Omgivelser, hvori hun voxer op, synes det mig næsten en Nødvendighed, at hun maa falde og synke – som vi saa ofte ser Piger i hendes Stilling gjøre.»

«Ja – Frøken! – dertil maa jeg svare, at jeg for det første ikke deler denne moderne Anskuelse af *Nødvendigheden*. Jeg for mit Vedkommende tror, – og jeg er – selv om Tidens nye Visdom vil le af mig – jeg er lykkelig ved at tro, at selv der, hvor Menneskenes Øine ser den sikre, den *nødvendige* Vei til Fordærvelsen, selv der er der Plads for Guds kjærlige Raadslutning. Og hvad nu selve Sagen angaar,» tilføiede Kapellanen og saa sig om i Forsamlingen, «saa maa jeg herved gjentage, hvad jeg allerede tidligere har havt den ^[35]Ære at udvikle i denne Kreds: – at – ligesom vi have fundet det at være vor Pligt at indskrænke vor Virksomhed til en bestemt Menighed, saaledes maa vi ogsaa fastholde, at vort Redningsarbeide omfatter en vis bestemt Klasse af Medmennesker. Dette har vi ogsaa villet udtrykke i det Navn, vi have valgt: Foreningen for faldne Kvinder – altsaa kun for de Ulykkelige, vi benævne faldne Kvinder – af St. Petri Menighed.»

Denne Tale blev modtaget med dæmpet, men ivrigt Bifald af alle Damerne rundt Bordet; og der hørtes flere: «naturligvis»; – «det er klart»; – «saaledes

maa det selvfølgelig være».

Et Øieblik saa det ud, somom Frøken Falbe vilde give et heftigt Svar, – hun var mange Gange saa uberegnelig. Men hun stansede og lod det bero med en tør Undskyldning, «fordi hun var gaaet feil» – som hun udtrykte sig.

Derpaa forlod hun Forsamlingen.

«Saaledes er det altid med Frøken Falbe,» udbrød Fru With, da Døren var lukket, bestandig følger der noget ubehageligt med hende!»

«Hun er saa forunderligt haard,» sagde Fru Bentzen.

«Jeg frygter for, hun fattes den rette Aand,» sagde Kapellanen mildt alvorligt.

^[36] «Saavidt jeg ved,» indskjød Fru Politimesterinden med sin uskyldige Stemme, «er Frøken Falbe ikke Medlem af nogen velgjørende Stiftelse i Byen?»

«Nei! – vi havde hende med fra først af i Pleiestiftelsen for Smaabørn,» svarede Fru Bentzen; «men hun var saa umedgjørlig og herskesyg; og tilslut kom den Historie med Kvaksalversken.»

Denne Historie blev nu fortalt. Den passede desto bedre til Situationen som den just dreiede sig om den samme Else, som Frøken Falbe havde anbefalet. Fru Politimesterinden erkyndigede sig meget ivrigt om Afstanden mellem Frøken Falbes Alder og den unge Piges, – en Skarpsindighed som Kapellanen ikke kunde undlade at anerkjende i sit stille Sind.

Men først da Doktor Bentzen kom til, han var Husets Læge, fik man ordentlig Besked om den hele Skandale.

Da han hørte, hvorom Talen var, stak han sin røde Næse iveiret og begyndte i en Strøm af Ord at rakke ned paa Arken fra øverst til nederst. Den var en Skam for den hele By; Puppelene var en Hælerske, der holdt det Drog af en Musikant, forat narre Politiet. Frøken Falbe og Broderen var omtrent af samme Surdejg; men da han kom til Mam Späckbom og ^[37]Loppen, snakkede han sig selv op i et saadant Raseri, at hans Kone – som hun pleiede – maatte gaa hen og klappe ham og lempeligt puffe ham ud af Døren.

Efter disse Afbrydelser kunde man ikke faa Forhandlingerne igang igjen. Fru Fanny Garman havde knappet sine Hansker, og man havde allerede længe seet Sandsgaardshestene foran Vinduet. Fru Fanny havde ikke aabnet sin Mund undtagen til at gabe. Af og til gjorde hun en Grimace af Kjedsomhed til Konsul

With, som han besvarede, naar han turde.

Kapellanen vilde egentlig have sluttet med en liden Bøn. Men det faldt sig ikke saa. Det brusede og knitrede saa underligt i Damernes Silkekjoler, da de nu begyndte at reise paa sig, saa han kom sig ikke til at begynde.

Denne Forening var desuden lidt forskjellig fra de talrige Missions- og Velgjørenhedsselskaber, hvor det religiøse pleier at være saa stærkt fremtrædende. De fleste af de her tilstedeværende Damer deltog ialmindelighed ikke i saadant; og det havde netop været Kapellanens Hensigt til sin Forening at samle de allerfineste Damer, som ellers blot indskrænkede sig til at yde Pengebidrag.

Hermed var det dog ingenlunde hans Mening at gjøre sin Forening mere aristokratisk og eksklusiv end de andre Foreninger i Byen. Men han var af den Anskuelse, at Præsterne i vore Dage altfor meget henvende sig til Middelklassen og undlade at paaminde dem, der staa øverst i Samfundet og tro sig i Besiddelse af den høieste Dannelsen.

Det var denne Anskuelse, han vilde hævde.

Men Byen forstod ham desværre ikke. Og ligesom der altid mellem de utallige Foreninger for alslags Mission og i den talløse Vrimmel af Bazarkommitteer i ethvert optænkeligt Øiemed allerede herskede Konkurrence og stærk Rivalisering, saaledes enedes alle om at se med skjæve Øine til denne nye Konkurrent, – denne fine, høifornemme Forening for faldne Kvinder af St. Petri Menighed, – med Konsul With til Formand!

III.

Madam Späckbom havde ogsaa Praxis i Omegnen af Byen; og hun var meget stolt, naar der holdt en Kariol eller vel endog en Gig foran hendes Dør.

Else fik af og til følge med, naar der var Plads; og disse Ture vare igrunden alt, hvad Loppen saa af Landlivet; ellers kom hun aldrig længer end i de trange, krogede Gader i Byen; idethøieste stjal hun sig en Baad og roede en Trip udover Vaagen.

Men en Godveirsdag i Slutten af August skulde hun faa følge Madamen ud

paa Landet; der var kommen Bud fra Konsul Withs Teglværk, hvor Formandens Kone var en af Madamens gamle Patienter.

Hele Arken var i Bevægelse ianledning af denne Begivenhed, og alle Nabolagets Børn ^[40] stod andægtige omkring Giggen, forat se Mam Späckbom stige op. Christian Falbe stod ovenpaa og nikkede; Banden havde samlet sig i Brystvinduet paa Loftet, hvorfra de kunde se Vognen kjøre bort, og de raabte og vinkede til Loppen. Hun vendte sig straalende lykkelig og lo, saa det klang i den trange Gade.

Solen var ikke rigtig klar endnu. Den skinnede graaviolet gennem den stille tunge Efteraarstaage, som løftede sig fra Vandene og de vaade Myrer og blandede sig med den mørkebrune Morgenrøg fra alle Skorstenene nede i Byen.

Men da de kom høiere op, var der ingen Taage mere undtagen lavt nede, hvor en Dot hang igjen i Byhaverne eller indunder de store Trær ved Kirken. Og der blev varmt og ganske klart, saa man kunde skimte Striben af det aabne Hav ude i Vest. Men indover Byfjorden med Øerne og de høie blaa Fjelde, henover Marker og gule Agre og opover Bakker og Lyngsletter, som vare violette af Blomster, – der laa den tidlige Høstmorgen saa stille – saa stille og fin.

Loppen lo og snakkede i Førstningen saameget, at Mam Späckbom bad hende holde Mund. Madamen vilde heller underholde sig med Skydsgutten, som stod bagpaa, om Sundhedstilstanden ^[41] og Tilstanden overhovedet udover Landet.

Else holdt nu sin Mund, – ikke just fordi hun brød sig saameget om, hvad Madamen sagde; men hun mistede efterhaanden Lysten til at snakke.

Hun begyndte at nyde det mere for sig selv – alt det, hun saa omkring sig. Hun raabte ikke længer, hvergang hun saa en Ko; men hun glædede sig over, hvor godt det saa ud at gaa omkring og spise i det friske kjølige Græs.

Der var ganske blikstille, og Vandene, som kom og forsvandt mellem Bakkerne, vare blanke som Speil. Rugen var lysegul; men Havren havde endnu grønne Flekker i Dalene, hvor Jorden var dyb. De tunge korte Ax ludede lavt ned efter den Vind, som havde blæst igaar, og overalt lugtede der saa varmt og modent.

Men da de kom saa langt fra Byen, at Agrene ophørte, og Lyngtuerne bredte sig i store violette Dusker paa begge Sider af Veien, da blev Luften saa

beklemmende rig, at Else drog Pusten helt ud flere Gange og tog sig for Brystet; det kjendtes, somom hendes Snørliv var altfor trangt.

Al denne Skjønhed fra Naturen, som hun kjendte saa lidet til, fyldte hende med etslags ^[42]Smerte, saaat Taarerne kom hende i Øinene. Hun gjennemgik alle sine Smaasynder og syntes, hun var ikke god nok til at skinnes paa af denne velsignede Sol.

Men dernæst følte hun et uendeligt, varmt Velbefindende gennemstrømme sig fra Top til Taa. Hun blev med en Gang saa glad, saa tryk, saa taknemmelig for alt – mod alle, at hun gjerne kunde have hoppet fra Giggen i Armene paa hvemsomhelst – bare forat takke, fordi hun var saa glad, saa overstrømmende lykkelig. Hun syntes, hun skyldte alverden saa meget.

Thi en Anelse om en stor – stor Lykke greb hende; hun lænede sig tilbage – saa godt det lod sig gjøre i den humpende Gig og gav sig til at drømme.

Men det var ikke de gamle Drømme om Bruden og Vognene. Det var en ny Drøm – stor, forunderlig, formløs – næsten ængstelig.

Else listede sig til at aabne et Par Knapper i Kjolen, forat komme til Snørlivet; det var virkelig altfor trangt.

Da de naaede frem, var det Loppen, som gjerne kunde have bedt Madamen holde Mund, saa dybt var hun inde i sine Drømme, og saa saart var det at rives ud af dem.

^[43]Formandens Hus laa lidt borte fra Teglværkets øvrige Bygninger; og mens Madamen gik ind til Patienten, vilde Else se sig om i de underlige lange Huse med Hylder istedetfor Vægge.

Endnu halvt inde i sin Drøm gik hun og betragtede alt dette nye og forunderlige, og alting gjorde idag et ejendommeligt, uvirkeligt Indtryk paa hende.

Hun ænsede ikke Arbejderne, som svede og udklinte med Ler færdedes omkring hende; men hun blev længe staaende og betragtede det store Vandhjul, som drev Lermøllerne. Paa Bagsiden af Hjulet, hvor Skovlerne gik opover, sprang der hundrede og tusinde smaa Vanddraaber; de hoppede op i Buer og dalede i smaa klare Stjerner, der lyste mod det sorte Hjul, som for rundt.

Der var friskt og kjøligt indunder Vandhjulet, og den ensformige Lyd af

Skovlerne, som plaskede rundt, og de klare Vandperler, som dansede for hendes Øine, lokkede hende ind i nye Drømme, indtil der blev raabt til hende. Hun stod midt iveien for en Kjæmpe, der kom stønnende ind fra Lerbanen med et svært Læs til Tagstensmøllen.

Else gik indover de lange Gange, hvor Murstenene stod opstillede som Salmebøger i ^[44]Hyldeerne – høit op over hendes Hoved og langt – langt fremover, lige til Slutningen af Gangen, hvor hun saa nogle ganske smaa Mennesker bevæge sig ude i Solskinnet.

Oppe fra Taget, hvor der var Stykker af Tagstenene, kom der hist og her en Solstraale, som trak en lang lysende Stribe skraat nedigjennem Luften og fæstede en rund Solplet paa Gulvet.

Spurve, som havde havt sine Reder deroppe, holdt endnu et syndigt Leven med Slagsmaal og Skraal. Fra Gangen tætved kom de faste Slag fra Klapperne, som slog Murstenen glat, før den tørkede; en lystig, ung Fyr sang langt borte en begrædelig Elskovssang, mens han arbeidede; og midt i alt dette gik det store Vandhjul og plaskede taalmodigt og ensformigt og dreiede Møllerne, saa de knirkede.

Else hørte Stemmer og bøiede nysgjerrig ind i en Sidegang; her stod tre unge Gutter og formede Mursten. Hendes Øine fæstede sig strax ved ham, der stod ved Formebordet og klaskede Leret i Formen.

Han kunde være en nitten-tyve Aar; kulsort Haar, som var lidt krøllet ved Ørene; Øienlaagene store og lidt tunge; men idet han nu saa op fra Arbeidet, fæstede han et Par mørke – næsten sorte Øine paa Else.

^[45]Hun saa væk og blev rød. Aldrig i sit Liv syntes hun, hun havde seet noget saa vakkert. Han havde lidegran mørkt Dun under Næsen, ellers kunde den Mund gjerne været en Pigemund, saa rød og blød var den. Else syntes med en Gang, det var den Mund, hun havde drømt om i hele Dag.

Hun gik et Stykke bortover Gangen; men vendte om og nærmede sig igjen paa Tærne. Da hørte hun fra Sidegangen, at en sagde: «Jogu maa du kjende hende Svend! – hun blev jo ganske rød, da hun saa dig.»

Svend smaalo; hun kunde netop se hans Mund mellem de opstillede Mursten. Derpaa strøg han sig over Panden med de nøgne Arme, saa han blev enda værre udklint med Ler og sagde: «Det var et Satans vakkert Fruentimmer!»

Det syntes Loppen var mageløst kjækt sagt, og hun følte sig stolt og smigret. Sagte listede hun sig bort, forat nyde sin Triumf i Stilhed.

Alligevel maatte hun snart tilbage igjen; men saa ringede just Middagsklokken. Arbeiderne strømmede ud af Gangene og ned til Søen, forat vaske sig lidt før Middagen; og en liden Gutunge kom, forat hente Else. Hun skulde spise med Madamen i Formandens Hus.

[46] Om Eftermiddagen havde Madamen endel Sygebesøg at gjøre paa de nærmeste Gaarde, og Else skulde være med. Men hun viste sig saa tankeløs og ubehændig, at Mam Späckbom blev sint og sagde, det var bedre, hun gik sin Ve.

Loppen lo og løb lige ned til Teglværket igjen. Klokken var henimod fire. Saasnart Svend saa hende, erklærede han, at han vilde slutte for idag. De andre vilde, han skulde holde paa, til det almindelige Tal var naaet; men han slængte Formen og gik, forat pynte sig.

Kameraterne knurrede; men lod ham raade; de vidste, han kunde være ligesaa stridig en enkelt Gang som godmodig ialmindelighed; og desuden var der Fanteblood i Svend, det vil sige, han var af Taterne, og de er farlige at ærte.

Da han en Stund efter fremstillede sig for Else i ren Krave, blaa Klædesklær og rund Hat, vilde hun lidet kjende ham igjen. Hun var aldeles betagen af hans Deilighed. Alligevel mærkede hun snart, at han var mere klodset og landlig end hun havde troet, og det varede ikke mange Minuter, inden hun følte sig helt overlegen.

Efterat hun havde spurgt ham om forskjellige Ting, tilbød han sig at vise hende [47] omkring paa Værket. Og nu fik han Munden mere paa Gang; ja han lo endogsaa et Par Gange af hende, naar hun var altfor dum.

De gik nu sammen gennem de lange Gange, medens han forklarede hende alt, hvad de saa; helt oppaa Ovnene førte han hende, hvor hun fik kige ned til de glødende Mursten, som vare under Brænding.

Alt dette morede Loppen, ligesom alt idag var morsomt. Bare at gaa ved Siden af ham og høre ham snakke var en Fornøielse; og at hun ikke forstod Halvdelen af det, han forklarede hende, det passede netop til denne forunderlige Dag med alle de nye Indtryk og nye Drømme.

Men saa kom der Bud igjen efter Else. Mam Späckbom var færdig og vilde til

Byen. Der var ikke andet for end at lystre. Loppen drog sig henimod Formandens Hus, hvor Madamen alt sad i Giggen.

«Kom nu Else!» – raabte hun utaalmodig, «Klokken gaar til syv, vi maa være hjemme i Dagslyset.»

Loppen tog Mod til sig: «Kan jeg ikke faa Lov til at *gaa* til Byen; her er saa vakkert Veir.»

Mam Späckbom saa paa Svend og smaalo: «Aahaa – du har nok godt Følge, kan jeg ^[48] tænke; – jaja saa faar du passe dig selv da – Else; men kom ikke for sent hjem;» – dermed kjørte Madamen afsted.

Hun var en meget liberal Dame – Mam Späckbom, og hun fandt ikke noget ondt i, at de unge Mennesker fulgtes ad i den smukke Aftenstund; desuden syntes hun godt om Svends Ansigt.

De to Unge gik altsaa langs med Søen, medens Madamen tog Byvejen fat. Loppen var glad over sit Held; men da hun saa – lidt koket spurgte Svend, om han vilde følge hende indover til Byen, svarede den Klodrian: «Jeg faar vel det.»

Dette følte Loppen sig lidt fornærmet over; hun var vant til galantere Kavallerer. Men han gjenvandt hele hendes Gunst ved at klyve over Gjærdet i Klokkerens Have og stjæle en Rose til hende af en Busk, som ikke kunde sees fra Huset.

Det var en ganske simpel lyserød Haverose, som hang igjen efter den egentlige Blomstring. Men den havde alligevel Duften – Rosenduften, som hørte med i hendes Drømme. Og medens hun gik i denne Duft ved Siden af ham, følte hun atter en overvældende Trang til at takke, til at meddele nogen sin Lykke. Hun vilde kaste sig om hans Hals, kysse ham, ^[49] gjøre de utroligste Galskaber; men han gik et Stykke fra hende og saa saa kold og alvorlig ud, at hun skammede sig.

Alligevel gik han just og pinte sig selv med det samme. Han vilde saa frygteligt gjerne, at de skulde sætte sig i Lyngen og snakke sammen; men han vaagede ikke at foreslaa det.

Der havde blæst en liden Solgangsvind ved Middagstider; men Aftenen var igjen blikstille. Fjorden laa saa glat som Glas med blanke Ringer, hvor en Fugl netop havde dukket eller med lange bølgende Striber efter en Fiskerbaad, som skulde ud i Sundet og friste Tosken.

Der var ingen Lyd af Fugle; der var ingensomhelst Lyd af nogeting; men en lun, fristende Stilhed, hvori man kunde skjule sig, forat hviske noget til nogen, som ingen maatte høre.

For Else kjendtes det atter, som om hendes Bryst vilde udvide sig. Hun gik bøiet over sin Rose.

Og som de gik saaledes, nærmede de sig lidt efter lidt til hinanden, tilslut gik de saa tæt ind til hinanden som de kunde; de talte ikke længer, men aandede kort; hun snublede og greb ham om Armen; han klemte hendes ^[50]Haand ind til sig, og saaledes gik de nogle Skridt uden at vide af sig selv.

Men en Vogn kom hurtigt nedover Bakken bag dem. Kusken raabte dem an, og de sprang en til hver Side.

Det var Konsul^[12] With, som vendte tilbage fra sit Teglværk. Da han saa Else, lod han Vognen holde, sprang ud og tog hende ved Haanden: «Se god Aften! – lille Jomfru! De skal vist til Byen, kom og kjør med mig.»

Else vilde gjøre Indvendinger; men han løftede hende næsten ind i Vognen. Hun kjendte strax den rige, fornemme Konsul With og generede sig halvt for at gjøre Modstand, halvveis stod det kanske for hende, hvilken stor Ære det var at kjøre i hans Vogn.

Men da de rullede afsted, blev hun helt forskrækket. Hun fik bare se et Glimt af Svend, der stod fortabt ved Veikanten, saa for Vognen ned af en ny Bakke, og han blev borte.

Desuden fik hun nok at gjøre med Konsulen, der lagde sin Arm om Livet paa hende og vilde kysse hende paa Halsen.

Loppen var vant til sligt og til at holde Mandfolkene fra sig. Men det var en helt anden Sag dette. Hun kunde da ikke puffe til Konsul With, som hele Byen hilste paa, og som var saa fin.

^[51]Desuden var han saa gammel – syntes hun; og tilslut var hun saa angrebet og underligt opløst af denne lange Dag med de mange nye Ting; det blandedes sammen for hende; hun sansede ikke klart, hvem det var hun sad med i den mørke Vogn; hele Tiden tænkte hun paa Svend og forvirredes, saaat hun kjendte sig saa ængstelig lykkelig og træt.

Konsul With boede om Sommeren i en Villa nede ved Fjorden. Han lod

Kusken kjøre ind i Gaarden, men steg ud med Else ved Haveporten. Hun vilde ikke følge ham ind; men han greb hende om Haanden.

«Aa – Rosen min!» – raabte Else; han havde revet alle Bladene af.

«Kom bare, skal du faa saa mange Roser, du vil have,» hviskede han og trak hende med.

Der var ganske mørkt i den smale Gang mellem Buskene, hvor han lod hende gaa foran.

Hun bad om at slippe hjem – halvt ærbødigt endnu; men han svarede bare i Spøg.

Helt opved Huset stod nogle sjeldne, gule Roser. Konsulen saa op til Vinduerne, listede sig saa hen og skar dem alle af med sin Pennekniv.

Else fik Hænderne fulde; hun maatte jo takke; de var saa deilige selv i Halvmørket, og de havde en eiendommelig, fin Duft, som ^[52]hun aldrig havde kjendt; – det var Roser, og dog var det ikke hendes Roser.

Men da han aabnede en liden Dør paa Bagsiden af Huset, for det gjennem hende, at dette bar galt afsted. Hun vilde løbe; men han greb hende raskt om Livet, trak hende indenfor og lukkede Døren.

[IV.]

[n3](#)

Foreningen for faldne Kvinder i St. Petri Menighed var saaledes traadt i Virksomhed, og Politimesterinden var ikke lidet stolt af sin Protokol. Det var en tyk, høitidelig Bog i gulhvidt Pergament med rød Ryg og Foreningens Navn i Guldbogstaver.

Forøvrigt var Foreningens Arbejder endnu forberedende; idet Midlerne ikke endnu strak til at oprette en egen Stiftelse med Bygning og Administration. Desuden gik det lidt traat med Indsamlingen af Bidrag, Stemningen var ikke gunstig; hellerikke syntes det at være saa let at finde de faldne Kvinder af St. Petri Menighed.

Men det blev nu ikke Secretærens Sag. Fru Politimesterinden holdt Kontor i

sin Dagligstue ^[54] hver Formiddag fra 10–11; Protokollen laa opslaaet paa første Side, hvor der endnu ikke stod andet end Overskriften over Rubrikkerne: Navn, Alder, af hvem anbefalet, o. s. v. Ved Siden stod Skrivetøiet med en malet Fjærpen til Dekoration og en ny Staalpen til at skrive med.

Men der kom ingen; og Fruen blev mangengang lidt utaalmodig. Af og til blev der holdt Møder, eller Kapellanen kom op til hende, forat tale om Foreningens Anliggender. Det var saa sin egen Sag at tale med et ungt Mandfolk om disse Ting, og Fru Politimesterindens smukke Øine maatte ofte sænke sig bly ned over Protokollen. Men saa var det ogsaa en opløftende Følelse, at man – som Kapellanen sagde – midt i sin egen Renhed dog havde Øie for Synden omkring sig og gjorde, hvad der stod i menneskelig Magt for at redde de faldne. –

Hjemme i Arken levede man som man kunde, men ikke altid som man burde. Manden med de mange Ansigter havde vist sig flere Gange, og med disse Besøg fulgte der altid en almindelig Velstand og et velvilligt Humør hos den mugne Værtinde.

Triokoncerterne florerede derfor, og det gik ikke blot ud over salig Fürstenau; men ^[55] ogsaa Onslow og Kalliwoda – ja selv Fader Haydn maatte finde sig i at trilles af Ølkonomen, trommes af Jørgen Tambur og hamres af gamle Schirrmeister, der spillede som en rasende og drak som en tysk Musikant.

Christian Falbe havde udover Høsten en af sine allerværste Perioder, og dette optog Søsteren saa meget, at hun ikke lagde Mærke til, hvor bleg og forandret Else var bleven.

Mam Späckbom mærkede det derimod godt; men hun smilte med sit videnskabelige Smil: naar Ungdommen blev forelsket, saa den netop saaledes ud en Stund.

Med det samme hun saa Svend og Else sammen, havde hun sagt til sig selv: det bliver et Par. De passede saa udmærket godt for hinanden, det saa Madamen strax, og hun havde et sikkert Blik i saadanne Ting.

Da derfor Svend en Lørdag Eftermiddag fremstillede sig klodset og forlegen, tog Mam Späckbom yderst venligt mod ham og bad ham sætte sig i Sofaen, mens hun gik, forat hente Else i Kjøkkenet.

Men der var Else ikke; hun var intetsteds, hun var ikke til at finde. Hun viste sig først en god Stund, efterat Svend endelig var gaaet. Madamen skjændte paa

hende, men smilede alligevel polisk; thi ogsaa dette Symptom ^[56] kjendte hun: netop saaledes bar Pigerne sig ad, naar de var alleralvorligst angrebne.

I de første Dage havde Loppen ikke slaaet Øinene op. Hun tog sig meget ivrigt af Husstellet og gik aldrig ud. Men om Natten græd hun af Skam og Angst; hver Morgen ventede hun, at alverden skulde vide det.

Men eftersom Dag efter Dag gled over, uden at nogetsomhelst indtraf, og eftersom alt gik som før uden den mindste Hentydning til hende, saa begyndte hun at tænke, at det kanske ikke var saa farligt. Der var en Ængstelighed over hende, som var ny; hellerikke kunde hun le som før; men hendes lette Sind hjalp hende snart ud over det værste, og hun gjenfandt lidt efter lidt sin gode Nattesøvn og sine klare Øine.

Men Svend vilde hun ikke se. Hvergang hun tænkte paa ham, blev hun blussende rød; det var meget værre at tænke paa ham end paa den anden.

Hun havde seet Konsulen gaa forbi Huset flere Gange i Mørkningen; men hun forstod til sin Glæde, at han ikke turde gaa ind. Derimod kom der næsten hver Aften, naar Mam Späckbom var ude, en halvgammel Kone, som var saa smilende og venlig. Hun indbød Else saa flittigt til at besøge hende; hun boede tæt ^[57] ved nede i Strandgaden. Men paa samme Tid paalagde hun hende indstændigt ikke at nævne et Ord til Mam Späckbom om hendes Besøg. –

Men en Aften blev der en frygtelig Scene. Mam Späckbom havde faaet Tag paa en fremmed Mandsperson i Mørket ude i Gangen; og da han ikke vilde give sig tilkjende, aabnede Madamen resolut Døren til Dagligstuen, hvor Else sad med Lampen.

Et eneste Blik paa den unge Piges forstyrrede Ansigt, da det viste sig, at det var Konsul With, hun havde faaet Tag paa, var nok for Madamen. Hun kjendte Konsulen saa inderligt vel, at hun strax forstod det hele; og Mam Späckbom nærede ialfald ingen Ærbødighed for ham. Derfor blev han vinglet udigjennem Døren med et dygtigt Puf og ledsaget af en Strøm af Skjældsord og Forbandelser, som den fine Mand stak i Lommen med udsøgt Anstand – glad over at slippe bort.

Men derpaa holdt Madamen et Opgjør med Else, som endte med, at hun jog hende paa Dør den selvsamme Aften.

Thi – som hun sagde – om det havde været en anden, for Exempel han –

Gutten fra Teglværket, saa skulde hun ikke sagt et ^[58]Ord, men heller hjulpet dem til at komme sammen og sætte Bo. Ingen skulde sige paa Mam Späckbom, at hun var stræng mod Ungdommen. Men kaste sig væk til sligt et gammelt Svin som Konsul With! – nei! nei! agtede ikke Else sig bedre end som saa, saa kunde hun ikke blive under Mam Späckboms Tag!

Den ellers godmodige Madam var rasende, naar hun først blev sint. Og dette havde oprørt og krænket hende paa det dybeste. Saadan en bundløs Falskhed af Loppen at narre hende med den Gutten fra Teglværket – hende Mam Späckbom – som havde saa sikkert et Blik i slige Ting! – og saa den Konsul With! Nei – her kunde ikke være Tale om andet end, at Else havde vist den sorteste Utaknemlighed og var en udspekuleret falsk og forfløien Tingest.

Loppen stod paa den mørke Gade, før hun ret fik samlet sig. Hun havde først grædt, men nu stansede hun, forat tænke over. Hendes største Skræk var, om nu Madamen vilde tie, eller om alle skulde faa vide det.

Koldt var der, hvor hun stod, det blæste og hun var uden Overtøi. Hun besluttede at gaa op til en Veninde, som tjente i Nærheden ^[59]og se Tiden an, kanske kunde Madamen betænke sig.

Loppen laa hos sin Veninde den Nat, og den næste Morgen gik hun nedover mod Mam Späckboms Hus. Men Madamen opdagede hende i Bakken og smældte Døren i for hende.

Da først gik det op for Else, at hun var jaget for Alvor; og hendes Ulykke faldt over hende med en pludselig Vægt, der syntes at maatte knuse hende. Hun listede sig ind i de trangeste Gader langs Stranden og gik hulkende med bøiet Hoved uden at se, hvor hun gik.

Da mødte hun den venlige Kone, som havde besøgt hende flere Gange.

«Stakkels liden Elsemor,» sagde den gode Kone, «hvad har de gjort dig? kom ind til mig, jeg bor tæt ved, der skal du faa det saa godt, og ingen skal faa gjøre dig noget; kom du – Barnet mit.»

Det gjorde Else saa usigeligt godt at høre disse venlige Ord, og hun fulgte gjerne med.

Huset var ganske lidet og laa indeklemmt mellem to store Søhuse, som vare Konsul With sine. Konen førte hende ovenpaa ind i en nydelig liden Stue, som

vendte ud til Havnen. Indenfor var der et endnu mindre, endnu nydeligere Soveværelse.

[60] «Se her kan du være saalænge du vil,» sagde Konen og klappede hende, «jeg har ventet saa længe, du skulde komme.»

Else var ikke saa forbauset endda.

I Drømmene, hun pleiede at drømme til Schirrmeisters Musik, gik det saaledes til og endda forunderligere. Og den sidste Tid med alle de stærke Rystelser og Sindsbevægelser havde gjort selve Virkeligheden saa broget for hende, at hun hverken tvivlede eller spurgte, men lod sig glide paa Strømmen – glad og beroliget ved at være frelst af den gruelige Forladthed, hun havde følt en Stund.

Kun da den venlige Kone ganske i forbigaaende nævnte Konsul With, mens hun byttede Strømper paa hende – der laa indtil Strømper færdige i Komoden – først da for der et Stik gennem Else; hun reiste sig fra Sofaen og vilde løbe.

Men Konen holdt paa hende og snakkede derefter saa rørt om den gode Konsul, fortalte saameget smukt og godt om ham; og desuden – hvor skulde hun løbe hen?

Loppen lagde sig paa Sofaen; og da den gode Kone lidt efter bragte Kaffe, Æg og Hvedebrød paa et Bræt med hvid Dug, satte hun sig til at spise og morede sig med at se Baadene ro forbi ude paa Vaagen. –

[61] Udover Høsten og Vinteren boede nu Else her og havde det godt. Hun vænnede sig lidt efter lidt til Konsulen, som var snil og godmodig. Ud gik hun meget sjeldent, og der var nogle af hendes Bekjendte, som hun skammede sig frygteligt for at træffe. Andre derimod stansede og talte med hende, besaa og befølte alt, hvad hun havde paa; og deres Misundelse var hende ligesom en Opreisning. Men for Frøken Falbe var hun saa bange, at hun løb, naar hun saa hende borte i Gaden.

Og alligevel var hun endda ræddere Svend. Hun vidste, at han var kommen til Byen, efterat Arbeidet paa Teglværket var sluttet til Høsten; og en Aften mærkede hun, at han fulgte efter hende udover Strandgaden.

Hun skyndte sig op og laasede sig inde. Lidt efter hørte hun ham pusle ved Laasen og raabe halvhøit paa hende. Men hun holdt sig ganske stille, og saa gik han igjen.

Men et Par Dage efter stod han midt i Stuen hendes, før hun vidste Ord af det. Else løb til Kammerdøren, forat stænge sig inde. Svend stod imidlertid ganske stille og saa sig omkring. Han var forandret. Ansigtet var ikke mere saa smukt og brunt som isommer, og Loppen kunde godt se paa ham, at han havde sviret og ranglet i det sidste.

[62] «Jeg ved altsammen – Else,» begyndte han, «men det kan være det samme. Jeg har hundrede Kroner igjen fra Arbeidet i Sommer; vil du være med mig nu strax, saa skal vi gifte os og reise til Morbror min i Arendal, der er jeg lovet Arbeide.»

Else slap Dørlaasen. Nu var hun ikke ræd mere; men skamfuld bøiede hun Hovedet og sagde: «Nei Svend! – det skal du ikke bede mig om, for det kan jeg ikke. Du skal ellers have Tak, fordi du vilde.»

Svend satte sig paa Stolen ved Døren, og da han saa, at Else græd, græd han ogsaa. Saaledes græd de sammen en Stund, hver i sin Krog.

Men pludseligt kom Loppen til at tænke paa, at der kunde komme nogen. I en Fart tørrede hun sine Øine og bønfuldt ham om at gaa – gaa saa fort han kunde.

Blød og ydmyg lod han sig jage; men han sagde, han vilde komme igjen.

Og han kom igjen ofte til Tider, hvor de kunde være uforstyrrede. Hvergang hun saa ham, flammede Skammen op igjen, men bestandig lidt svagere, indtil hun kunde sidde lange Stunder og tale med ham. Med en underlig, nervøs Interesse hørte hun, hvorledes Pengene hans minkede. Hun udspurgte ham [63] ivrigt om hans Kammerater, og da hun hørte, at han var kommen sammen med nogle af Banden, skjøjte hun, at det gik galt med ham.

Men hun advarede ham ikke, syntes hellerikke, det var saa ondt. Det havde været meget – meget værre, om han var bleven staaende saa vakker og uskyldig, som da hun saa ham første Gang, – nu, da hun selv var kommen saa dybt ned.

Den Dag, han havde tyve Kroner igjen af sine Penge, bød han hende dem – halvt flot, halvt ydmygt for et eneste Kys.

Men Else for tilbage baade ræd og vred: hun vilde ikke for alt i Verden røre ham eller hans Penge.

Svend tog imod det – flad og sønderknust som en Hund, der faar Bank. Men da han luskede mod Døren, syntes hun alligevel Synd i ham, og saa kyssede hun

ham for ingenting.

Saaledes gik Vinteren. –

Men da Dagene længedes og lysnede udover Februar og Marts, begyndte alskens Rygter, der havde ligget stille under Udrugning i Vintermørket, at røre sine Vinger, og en ny Historie om Konsul With fløi susende fra Hus til Hus.

^[64] Konsulen greb til det sædvanlige Middel; han reiste over til London i Forretninger. Og en Dag kom den venlige Kone ind til Else med et ganske nyt Ansigt, hvori der ikke var den mindste Levning af et Smil og forkyndte kort og godt: at nu var Konsulen reist bort – for et Aar idetmindste, og Else havde ikke mere der i Huset at gjøre, men maatte strax pakke sig og ikke tage noget med.

Loppen var ikke længer den samme, som da hun blev jaget fra Mam Späckbom. Hun reiste sig og skjældte den venlige Kone dygtigt ud, og der opstod et stort Skjænderi, som endte med, at Konen bandte paa, at Loppen skulde være af Huset, før Sol gik ned.

Saa gjerne – saa inderligt gjerne, svarede Else; det havde længe været hendes Tanke; hun var kjed af det hele. Og da Svend idetsamme kom opad Trappen, raabte hun med funklende Øine: «Nu gaar jeg med dig – Svend!»

Men Svend saa mere betuttet end lykkelig ud, og han hviskede modfaldent til hende: «Jeg har ikke en Skilling mer.»

Da lo Loppen, – hun lo, saa det klang i i Huset – opad Trapper og nedad Trapper; men Svend blev næsten ræd.

^[65] Og straalende, somom det var den lystigste Triumf af Verden, tog hun hans Arm og passerede forbi Konen, som stod og lo haansk af dem.

De gik op til Banden; ved Frøken Falbes Dør stansede Else og blev alvorlig; men det var bare et Øieblik.

V.

Den smukke Fru Politimesterinde holdt ikke længer Kontor fra 10–11. Hun var kjed af det.

Disse forberedende Arbejder drog ud i det uendelige; da Kapellanen havde

faaet Foreningen stiftet, syntes det, somom han havde naaet sit Maal, og Foreningens videre Trivsel og Fremgang lod ikke til at ligge ham saa meget paa Hjertet.

I sidste Møde havde han endogsaa – under almindelig Tilslutning foreslaaet, at Sagen foreløbig skulde stilles i Bero til Høsten; thi nu kom Sommeren: alle Stiftelsens Velyndere reiste til Bad eller paa Landet; man fik derfor indskrænke sig til at arbeide i det stille – som Kapellanen udtrykte sig –, og saa mødes igjen – om Gud vilde – til Efteraaret med fornyede Kræfter.

[67] Arbeidet i det stille var ikke noget for Fru Politimesterinden. Hun ønskede tvertimod paa en eller anden Maade at udmærke sig; men der var ingen Anledning; og tilslut lod hun Protokollen ligge lukket paa Skrivebordet; men hun lod den dog ligge der; det var altid en smuk Gjenstand, og alle Fremmede spurgte jo, hvad det var.

En smuk Maimorgen mellem 10 og 11 kom Pigen ind i Soveværelset og meldte, at Frøken Falbe var i Stuen, forat tale med Fru Politimesterinden.

Fruen vilde først undskylde sig; men da hun hørte, at det vedkom Foreningen for faldne Kvinder af St. Petri Menighed, gjorde hun et klædeligt Hastværkstoilette og kom ind. Men hun var alligevel lidt ærgerlig; det lignede netop Frøken Falbe at komme i utide.

Det lignede hende ogsaa, at hun slet ikke syntes at høre den Historie om en frygtelig Hovedpine, som Fruen fortalte, men uden videre gik til Sagen.

«De husker – Frue,» saaledes begyndte hun, «at jeg for en Tid siden anbefalede en ung Pige til Deres Forening? De husker ogsaa, hvad der forhindrede hendes Antagelse?»

Fruen nikkede stivt.

[68] «Denne Hindring er desværre nu bortfaldet,» Frøken Falbes Stemme lød lidt skarpt, da hun sagde dette, «Pigen er kommen paa Afveie – i en sørgelig Grad.»

Fru Politimesterinden vidste ikke rigtig, hvad hun skulde svare. Hun paatog sig en forretningsmæssig Mine og søgte efter Indvendinger; hun følte en instinktmæssig Trang til at modsige Frøken Falbe.

Men med et slog det hende: her var jo den ypperligste Anledning til at

udmærke sig; hun var jo Foreningens Secretær, og omend Stiftelsen ikke endnu var fuldt organiseret, saa havde hun dog baade Penge og Klædningsstykker at disponere over. Hun saa hen til Protokollen. De Kvinder, som modtog fast Understøttelse af Foreningen, skulde indføres i den.

Fru Politimesterinden fattede en dristig Beslutning og aabnede festligt Protokollen.

Med fast og sirlig Haand udfyldte hun nu endelig de tomme Rubrikker i den første Linie: Navn, Alder, af hvem anbefalet – o. s. v. – altsammen med en Forretningsmine, somom det var tyvende Gang, hun gjorde det.

Da alt var udfyldt, sagde Frøken Falbe:

«Hvad nu Barnet angaaer» –

[60] «Barnet!» – skreg Fru Politimesterinden «er der et Barn?»

«Der kommer et» – svarede den urokkelige Frøken Falbe.

Den stakkels Frue troede et Øieblik, hun skulde besvime; men Vreden fik Overhaand; blussende rød og med alt andet end fromme Øine reiste hun sig: «Det er Skam af Dem – Frøken Falbe! men saaledes er det altid med Dem. Nu maa jeg radere i Protokollen, – den er spoleret – ganske spoleret» –og Fruen brast i Graad af Sorg og Ærgrelse.

«Men hvad skal dog dette betyde?» – spurgte Frøken Falbe.

«Aa – det ved De godt» – hulkede Fruen, «naar der er et Barn, skulde De henvendt Dem til Foreningen for trængende Barselkvinder og ikke til os; – det vidste De godt –jo De vidste det! – det er jeg overbevist om!»

Frøken Falbe smilede, Frøken Falbe smilede virkelig lidt onskabsfuldt, da hun gik nedad Trappen. Om hun havde vidst det, er ikke godt at vide; ialfald gik hun ikke til Foreningen for trængende Barselkvinder.

Derimod gik hun hjem igjen til Arken og opsøgte Mam Späckbom. De to Damer vare vel kjendte og nærrede gjensidig stor Respekt for hinanden. Naar Frøken Falbe var rigtig i [70] Nød for at skaffe Hjælp til en eller anden Stakkel, hun havde fundet, vidste hun altid, at Mam Späckbom havde lidt tilovers, naar det kneb.

Og Madamen satte Frøkenen uendeligt høit; – mest kanske, fordi Frøken Falbe var det eneste dannede Menneske, som nogensinde havde vist virkelig

Agtelse for hendes Lægekunst.

Desuden pleiede hun at paastaa, at skjønt Frøkenen havde saa lidet at give, var der dog ingen af Byens velgjørende Damer, der gjorde saa megen Nytte og var saa afholdt som hun.

Men da Madamen nu hørte, at det var Loppen, som skulde hjælpes, rystede hun misbilligende sine Hængekrøller: «Det nytter ikke med hende – Frøken! – jeg kjender Blodet – jeg!»

Mam Späckbom havde savnet Loppen, saa hun næsten var bleven gammel paa et halvt Aar; angret havde hun vel kanske ogsaa; men hun var af et altfor haardt og stridbart Stof til nogensinde at erkjende det.

Imidlertid fortalte Frøken Falbe uden at lade sig skræmme af Hængekrøllerne, hvorledes det var gaaet Else i det sidste; hun havde holdt Øie med hende saa godt, hun havde kunnet.

Loppen havde fra tidligt ivaar levet sammen med den unge Gutten fra Teglværket – dels ^[71]derude, dels i et berygtet Logishus nede i Byen.

Men han var doven, og dertil drak han ustanselig, naar han var i Byen. Derfor havde Else lidt meget ondt, og hvad værre var: hun var i den korte Tid bleven saa forandret, at naar Frøken Falbe besøgte hende og prøvede at hjælpe og retlede hende, saa lo Loppen trodsigt og mente, hun skulde nok klare sig selv.

«Jaja – der ser De, saaledes er hun» – mumlede Madamen.

Men nu var Else syg. Og igaarftes, da Frøken Falbe fandt hende alene – Svend havde ikke vist sig paa flere Dage – da var det forbi med hendes Trods, hun græd og var saa myg og angerfuld.

Saa længe fortalte Frøken Falbe om Else, at Madamen tøede op; og om Aftenen blev Loppen hentet og fik sin gamle Seng i det lille Kammer, hvor der kom Morgensol.

I Førstningen turde Else ikke se Madamen i Øinene. Men da hun igjen havde vænnet sig til de gamle Omgivelser, og især, efterat det var overstaaet og hun havde faaet et lidet ynkeligt, dødfødt Pigebarn, begyndte den gamle Fortrolighed mellem dem at vende tilbage.

«Men» – sluttede Mam Späckbom, da de havde haft en lang Samtale om Fortiden, «hvis ^[72]du herefter gjør Galskaber, eller løber bort, eller hvis du bare

en eneste Gang gaar ovenpaa til Puppelene, saa er alt forbi mellem os to – forbi for bestandigt!»

Else følte sig saa tryk for, at sligt kunde aldrig ske mere; dertil havde hun havt det altfor ondt.

Og nu havde hun det saa dejligt.

Hvad Svend angik, saa havde Madamen selv lovet, at hvis han vilde være ordentlig og arbeide, saa skulde hun nok hjælpe dem til at blive gifte.

Og dette var det, Else laa og tænkte paa; og alteftersom hendes Kræfter langsomt øgede ved god Mad og Pleie, begyndte hun paa sin gamle Vis med at drømme.

Men nu var de ganske anderledes – Drømmene end dengang, hun laa her i sin Pigeseng og ikke vidste rigtig, hvad det var, hun drømte om.

Nu slog hun af Hestene og Svanedunet og ønskede sig et lidet Hus tæt ved Teglværket for Svend og sig selv, og en stor Rosenbusk foran med saadanne Roser som de i Klokkerens Have; aa – naar hun tænkte paa Klokkerens Roser! – hun kunde næsten erindre Duften, saaat hun kjendte den.

^[73] Hun var for ung og let til at sørge længe over, at Barnet var dødfødt. Og da hun kom op og begyndte at gaa omkring, følte hun sig saa lykkelig som hun ikke havde følt sig paa længe. Ogsaa hendes Skjønhed vendte tilbage; Øinene bleve blanke igjen og Figuren fyldig.

En Aften, da Madamen netop var gaaet ud i Praxis, kom Svend.

Else blev meget forskrækket, thi Madamen havde udtrykkelig forbudt hende at tage imod ham, hun vilde først selv tale med Svend.

Men hun kunde jo ikke jage ham; han lod sig saamænd heller ikke jage; det var saa længe siden de havde seet hinanden. Loppen beroligede sig med, at hun vilde fortælle det til Madamen, naar hun kom hjem, saa fik det gaa som det kunde.

Men det gjorde hun ikke. Da det kom til Stykket, havde hun ikke Mod; og Svend blev ved at besøge hende et Par Gange om Ugen – helst Lørdagaften.

Om Mam Späckbom anede noget, kunde Else ikke blive klog paa; men det pinte hende; alligevel kunde hun ikke komme sig til at tilstaa. Det blev ogsaa vanskeligere jo længer det led, og tilslut havde hun ikke den ringeste Lyst til at

tale fortroligt med Madamen. ^[74] Der var saa meget Solskin i Juli og August, og der kom saa lidet af det i Mam Späckboms trange Gade.

Loppen sad ved Vinduet og saa opimod Himmelen, og hun tænkte saa længe paa Svend og paa Teglværket og paa alle de blanke Perler, som hoppede af Vandhjulet – og paa Klokkerens Roser – hun aandede tungt, hvad vilde hun ikke give for saadan en Rose!

Næste Lørdag bragte Svend hende en. Der var i snesevis af dem – sagde han; man kjendte Lugten helt ude paa Veien, og de hang udover Gjærdet iaar, saa man slap at krybe over.

Da han maatte gaa igjen – Klokken halv ni, forat Madamen ikke skulde overraske dem, vilde Else følge ham til Hjørnet. Rosen holdt hun i Haanden; den var næsten ødelagt, og han lokkede hende, at hun skulde gaa ud med ham og plukke rigtig mange.

Men hun vilde ikke; og hun gik og forklarede ham for tyvende Gang, hvor meget klogere det var, at hun blev hos Madamen saa længe som muligt, saa kunde de heller se til at blive gifte frempaa Høsten.

Svend hørte taalmodigt paa hende, og saaledes kom de fra Hjørne til Hjørne opover Bakkerne bag Byen. Men da han havde faaet ^[75] hende saa langt, tog han hende om Livet og sagde: «Vær nu ikke dum – Else! hvad vil du dernede i det svarte Sygehuset! – kjend hvor friskt og vakkert her er.»

Han var bleven brun igjen af Solen; det varme Taterblod steg ham op i Kinderne, og Tænderne lyste i Halvmørket. Hun kunde umuligt modstaa ham – saa kjæk og reisefærdig som han stod der, – og lykkelig og tankeløs løb hun bort med ham i den stille deilige Sommernat. –

«Jeg sagde Dem det paa Forhaand – Frøken Falbe!» raabte Mam Späckbom – halvt bitter halvt triumferende; «hun bliver her – sa jeg – akkurat til hun er frisk, saa løber hun. For jeg kjender Blodet – jeg! – og desuden hører jeg nu, at han – Gutten hendes er af Taterslægt; havde jeg bare vidst det, skulde han aldrig faaet Lov til at følges med hende den usalige Aften.»

«Det kunde dog endnu hænde, at hun kom tilbage,» indvendte Frøken Falbe.

«Ja lad hende bare prøve sig!» raabte Madamen truende.

«Men Madam Späckbom! De vil da vel ikke rent slaa Haanden af hende?»

«Jogu vil jeg saa – Frøken Falbe! – saa sandt som jeg hedder Caroline Späckbom! Det ^[76]vilde være baade Synd og Skam at hjælpe slig en, som ikke vil hjælpes; der er saamænd nok, som trænger.»

«Ja men de, som ikke vil hjælpes, trænger dog netop mest til Hjælp.»

«Undskyld Frøken Falbe! men det er der ikke nogen Mening i; undertiden er De altfor klog og lærd – ganske som Doktor Bentzen; – ja det vil da sige, De er jo titusinde Gange bedre – i enhver Henseende – aa, der kan ikke være Sammenligning!» – tilføiede Madamen, helt forskrækket over, at hun var kommen til at sammenligne den fortræffelige Frøken Falbe med noget saa afskyeligt som Doktor Bentzen. –

– Det blev en haard Vinter for Fattigfolk. Det gjaldt om at faa fat paa en af de velgjørende Damer, der bragte Hjælp fra de forskjellige Foreninger. Og Hjælpen kom til mange og gjorde godt, hvor den kom.

Men der var ogsaa dem, hvem det ikke lykkedes at naa frem til Hjælpen, og mange, hvem Hjælpen ikke vilde stige ned til. Thi der, hvor Lasten havde forenet sig med Elendigheden, kunde Hjælpen snarere blive til Forbandelse, og det var Synd at tage Brødet fra de værdige trængende, der takkede med Taarer og Velsignelser.

^[77]Loppen fik ikke længer Hjælp; alle blev efterhaanden kjede af hende. Da hun og Svend senhøstes flyttede ind fra Teglværket, levede de høit en Uges Tid paa Resterne af hans Sommerfortjeneste; men da det var forbi, havde de aldeles ingen Ting.

Thi det, Mam Späckbom engang havde sagt: at Else og Svend passede for hinanden, viste sig kun altfor sandt. De var netop lige letsindige, lige glade i at leve godt og lige udygtige til at fortjene.

Svend var i saa Henseende den bedste; men han drak det strax op.

Loppen derimod slog sig en Stund igjennem ved at narre den ene efter den anden af de velgjørende Damer. Men da det tog Ende, var hun over hele Byen saa ilde berygtet, at hun ikke vidste noget Sted at vende sig.

Saa forlod hun Svend, og fulgte en anden, som netop havde nogle Skillinger i Behold; kom tilbage til ham og forsvandt igjen, saa ingen rigtig vidste, hvor hun holdt sig.

Selv Frøken Falbe tabte hende afsyne.

Men i Herremiddage pleiede Politimesteren at nævne Loppen som et Exempel paa, hvor umaadeligt hurtigt Fruentimmer af simple Folk gaa tilbunds naar de først kommer paa Afveie. Og Herrerne stirrede melankolsk ned i Champagneglasset ^[78] og undrede sig over, hvor ringe den moralske Kraft er hos de lavere Klasser.

– Else hverken tænkte eller drømte længer; hun hverken skammede sig eller angrede.

Fra Dag til Dag fægtede hun sig frem gennem Elendigheden; lo, naar det gik lystigt med Leven og Drik, og drev Byen rundt, naar hun var i Nød.

Tilslut sank hun ned til et Slags Opvartningspige i en Sjap nede ved Havnen, hvor hun drak Øl med fremmede Matroser.

VI.

^[79]Juleaftens Formiddag var en travl Dag for hele Byen og ikke mindst for de gode Damer, der delte ud til de Fattige.

Frøken Falbe pleiede ikke at være saa stærkt optaget til Julen; thi – vrang og besynderlig som hun var i alt – brugte hun at gemme det lidet, hun havde, til efter Jul. Men idag var hun alligevel paa Farten fra den tidlige Morgen.

Hun gjennemsøgte Byen paa kryds og tvers; thi hun havde sat sig i Hovedet, at hun vilde finde Else.

Det var over en Maaned siden, Frøkenen havde seet hende; men idag – da alle vare glade og gjorde sig tilgode, kunde hun ikke faa den stakkels Else ud af sine Tanker, og hun ^[80] ledte høit og lavt efter hende i alle de Fattiges Afkroge og Smuthuller.

Først udpaa Ettermiddagen, da hun næsten havde opgivet det, mødte hun pludseligt Loppen paa et Gadehjørne.

Frøken Falbe havde mange Gange seet, hvor fort Skjønhed, Ungdom og Ynde gaar tilgrunde hos dem, der gaa Loppens Vei; men aldrig havde hun seet sligt før.

Men hun var ikke den, som lod sig forskrække. Med et fast Tag greb hun Loppen i Armen, da hun vilde løbe og sagde roligt – somom ingenting var iveien: «Godaften Else! – det var morsomt, jeg traf dig. Vil du ikke komme og spise Julegrøden med os iaften?»

Loppen saa op. Et Øieblik flammede det af Trods og Frækhed i de store, blanke Øine; men med et brød hun sammen og gik hulkende nogle Skridt, idet hun støttede sig paa Frøken Falbe.

Else bar et brunrudet Tørklæde og ingenting paa Hovedet. Mager og graa var hun bleven i Ansigtet, og som hun gik bøiet og græd, var hendes Nakke saa tør og indskrumpet, at ingen skulde ane, at hun endnu ikke havde fyldt sit tyvende Aar. Der var ikke andet igjen af hende end Øinene – de store blanke ^[81]Øine, som blev alt større, eftersom Ansigtet tabte sin Fylde.

Hun kunde ikke svare; hun prøvede ikke engang paa det: og Frøken Falbe fortsatte uden at vente Svar: «Jeg sagde til Christian, da jeg gik ud, at jeg vilde tage dig med hjem, hvis jeg traf dig. Klokkeren kommer jeg hjem; jeg skal bare ud paa Møllen til en syg Kone. Saa skal vi drikke The og spise Julegrøden sammen. Du kan godt ligge hos os; jeg skal rede op for dig paa Sofaen i Stuen.»

Else trykkede hendes Haand. De stod bag en høi Stentrapp, hvor der var ganske mørkt, og Frøken Falbe tog hende om Livet: «Du maa love mig vist, at du vil komme – Else!»

«Ja Frøken! – jeg skal komme,» svarede Else fast og saa op.

«Tak – nu var du snil Pige,» raabte Frøken Falbe glad; «nu skulde du begynde at gaa hjemover til mig. Klokkeren er alt over fem; jeg hører, de ringer i Kirkerne; saa kommer jeg strax efter. Christian er hjemme, der er godt og varmt; sig, jeg kommer strax!»

Dermed skyndte hun sig afsted; hun var saa lykkelig, at hun næsten løb.

Men Loppen gik langsomt indover mod Byen, idet hun holdt sig saameget som muligt i Skyggerne. Forat naa Arken maatte hun ^[82]imidlertid passere den finere Del af Byen, hvor der var tættere med Gaslygter, og hvor desuden Butikkerne iaften straaled, hvad de kunde.

Derfor gjorde hun en Omvei gennem Parken og kom lige forbi Kirken. En af Sidedørene stod aaben; hun fik en besynderlig Lyst, smuttede ind og satte sig paa en Bænk ved en af de svære Piller.

I Førstningen var hun halvt bedøvet af den stærke Lyd fra Klokkerne, som ringede i Taarnet. Men eftersom hun vænnede sig til Lyden, var det somom hun hvilede i den og svingede med paa den store mægtige Klang, der bølgede frem og tilbage under de høie Hvælvinger.

Henne ved Prækestolen laa et Par Skurekoner; de havde Lys paa Gulvet, som de flyttede med sig efterhvert; og oppe i Koret stod en Lygte, som de, der stilledes med Opvarmningsapparatet, havde sat fra sig.

Loppen havde ikke været i Kirken paa lang Tid, og det greb hende underligt at gjense det hellige Sted i dette usikre Halvlys og under denne festlige Klang af Klokkerne, som kimedede.

For en Time siden havde hun ikke havt anden Tanke end at skaffe sig noget at spise – eller endnu bedre: noget at drikke. Thi hun ^[83] havde sultet i flere Uger – saaledes som de sulter, der spiser lidt Brød eller salt Fisk, hvis det kan falde sig saa, og forresten holder Liv i sig med Øl og Brændevin.

Idag havde hun hverken smagt vaadt eller tørt; men nu var det glemt, det var egentlig glemt fra det første Ord, Frøken Falbe talte.

At der endnu gaves et Menneske, som vilde tale saaledes til hende!

Der var kommen en Lysning i den Nat af Fornedrelse, i hvilken hun saalænge havde rodet omkring. Tankerne fra hendes gode Dage, dem hun ellers frygtede og drak bort, kom igjen uden at det smertede hende. Hun kunde virkelig sidde der i den halvmørke Kirke og tænke paa sit lille Kammer hos Madam Späckbom. Thi Frøken Falbe havde strøget det værste af hendes Skam ud; hun kjendte sig, somom hun var bleven renvasket fra Top til Taa, – og altimellem glædede hun sig til Grøden.

Men Klokkerne, som en Stund havde kimet dæmpet og ligesom høit oppe, faldt nu i med store, stærke Slag, der fyldte Kirken, saa det svingede for Ørene. En af Skurekonerne flyttede idetsamme sit Lys, saaat alle de udskaarne Hoveder paa Prækestolen kom frem.

^[84] Else stirrede paa dem, og hendes Øine fulgte det svage Lys ud i alle Krogene af Kirken – opover de høie Buer, hvor nye Hoveder skimtede frem mellem udhugne Stenblomster og Løvværk.

Og den stærke Klokkelyd syntes hende tilslut at strømme ud fra Prækestolen,

som var oplyst, – ganske som naar hun sad skjælvende ved Siden af Mam Späckbom, mens Præsten tordnede mod Synderne og rystede de haarde Ord om Helvede og Dom ud over hendes Hoved. Og nu havde alle disse haarde Ord forstukket sig hist og her mellem Stenblomsterne og stak Hoveder frem, forat se, om hun var der.

En Mand steg op af en Luge i Korgulvet, tog Lygten og nærmede sig. Opad den hvide Væg for hans Skygge som en lang sort Djævel, der kom, forat hente hende. Hun saa ham nærme sig; Angsten lammede hendes Ben, hun kunde ikke komme op af Bænken – hun var bundet fast; – hun var indestængt – hun var indestængt i Kirken alene; og der kom han, Lygten svingede, Klokkerne brølede lige i Øret paa hende; halvt afsindig for hun op med et Skrig og løb, han var tæt i Hælene paa hende; tusinde Hoveder og spidse Fingre pegte efter hende: der er hun, der – der – – hun kastede sig mod Døren, den var aaben, hun var ^[85]ude, hun var frelst – syntes hun – frelst ud af den Ondes egne Klør. –

Det var efter alle Folks Mening et ægte Juleveir; stjerneklart, Nysne og netop saa koldt, at man befandt sig vel i Pelsværk.

Else skyndte sig afsted til Arken. Der var Lys ovenpaa hos Falbes; men hun havde endnu ikke forvundet Skrækken fra Kirken, og hun vovede ikke at gaa op strax.

Derimod listede hun sig ind i Mam Späckboms Gaardsrum, hvor hun var saa godt kjendt. Et Talglys stod og brændte paa Kjøkkenbænken; Loppen kigede ind; men der var ingen. Hun fik en uimodstaaelig Lyst til at gaa ind; det lod til, at baade Madamen og Tjenestepigen vare ude. Hun kunde fra gammel Tid løfte Klinken paa en egen Maade, saa det ikke lød.

Alt var som før; hun kjendte hver Ting og Lugten i Kjøkkenet. Der stod en Tallerken Smørogbrød paa Bænken. Loppen var uhyre sulten; men hun rørte det ikke; nu skulde hun jo strax faa Mad paa ærlig Maade.

Men for ikke at fristes, aabnede hun forsigtigt Døren til Stuen; der var heller ingen.

Gaslygten ude paa Hjørnet stod midt foran et af Vinduerne, saa der var altid halvlyst i Stuen om Vinteren, og paa Bordet saa Else, ^[86]der laa trefire store Pakker. Loppen var saa kjendt med Husets Skik, at hun forstod, det var Klæder og Mad, som Mam Späckbom vilde dele ud til sine Fattige Juleaften.

Idet hun halvt nysgjerrig halvt tankeløs følte paa hver Pakke, kom hun til at rive noget ned paa Gulvet.

Hun tog det op og besaa det i Gaslyset. Else kjendte den lille bløde Tingest: det var hendes egen Barnehue, den lille brune Hue med rosenrøde Hagebaand, som var syet sammen af den uslidelige Loppekaabe.

Hun kunde ikke mindes den Tid, hun selv havde baaret Huen; men mange Gange havde hun seet den i Mam Späckboms Skuffe, og hver Gang sagde Madamen, at den skulde hun have til sit første Barn.

Nu maatte hun altsaa være ganske opgivet; hendes Hue – det eneste, hun ejede i Verden, skulde gives til andre.

Hun trykkede Huen mod sit Ansigt; men da hun kjendte Madam Späckboms gamle Skuffelugt, brast hun i Graad.

Saaledes stod hun en Stund og græd over sin Barnehue, medens hendes Mod sank og sank, indtil hun hørte nogen i Gangen; da puttede hun Huen i Lommen og listede sig ud den Vei, hun var kommen.

^[87] Klokken maatte være over sex; Frøken Falbe ventede vist. Loppen tvang sig til at gaa indad Gadedøren og opad Trappen. Men ved Falbes Dør blev hun staaende og lyttede. Christian gik op og ned som han pleiede; gennem Nøglehullet kunde hun bare se hans Skygge som kom og gik paa Væggen. Det var klart, at Frøkenen ikke var kommen hjem endnu.

Loppen følte, at det var hende umuligt at gaa ind til ham alene, hun vilde heller vente herude, til Frøkenen kom.

Men en Gang syntes hun, han nærmede sig til Døren; opskræmt flygtede hun nogle Trin opad Loftstrappen; og mens hun stod der og lyttede, om han kom ud, hørte hun ovenfra nogle Toner, hun aldrig havde hørt før.

Det var hverken Trommen eller Fløiten eller Klaveret; men lange, klagende Toner, bløde og hemmelighedsfulde, – somom de kjendte al hendes Elendighed og kom, forat trøste hende. –

Da hun forsigtigt aabnede Døren til Schirrmeisters Kammer, saa hun den gamle Musikant staaende opreist foran Lampen; han spillede Violin.

Lyset faldt lige i hans lille rynkede Ansigt; men de fugtige, posede Øine havde en egen ^[88] Glans, og med en værdig Bøining hilste han Else.

Han havde rettet sin gamle Ryg, og medens Armen førte Buen med gammeldags, stiv Elegance, bøiede han det lille Hoved – skaldet som en Ræddik – lyttende henover Violinen.

Det var vel Aar og Dag, siden han havde spillet sit Yndlingsinstrument. Men iaften var det kommen saa forunderligt over ham; han fik Violinen frem og Strængene nogenlunde sammenflickede, og nu spillede han sin Ungdom, sine Drømme, sine smaa Triumfer og sit store Nederlag.

Han spillede Prume og Rode og tilslut den Adagio af Spohr, som havde skaffet ham Mesterens Bifald, og han spillede uden at gribe fejl en eneste Gang – rent og korrekt som Mesteren vilde have det.

Den sultne Nodeskriver og den fordrukne Musikant var der ikke mere af. Med tilbagekastet Hoved, Øinene vidt aabne – stod han der i Lyset af den sodede Parafinlampe og spillede Tagkammeret op til en hvælvet Sal med hundrede Lys og Rækker af aandeløst lyttende Damer og Herrer. Elendigheden faldt af ham, og Kunstneren stod igjen; og den halvslukte Gnist i hans Sjæl slog ud i et herligt Glimt, somom Musiken tilgav ham – Musiken, [89] som han havde elsket og forraadt; – og tilslut kom den store Mester, lagde sin Haand paa hans Hoved og sagde: «er wird es weit bringen.»

Med Instrumentet under Armen og sænket Bue bukkede Anton Schirrmeister ud i Rummet. Derpaa lagde han ilsomt Violinen i Kassen, slog Laaget i og kastede sig paa en Stol med Hænderne for Øinene. Men da han lidt efter saa op, sad Loppen midt for ham paa Kisten ved Døren. Hun holdt ogsaa Hænderne for Øinene.

Og det gamle Vrag saa paa det unge Vrag og rystede paa Hovedet.

Der hørtes noget pusle opad Trappen og ude paa Loftet, somom mange Mennesker bestræbte sig for at gaa stille. Puppelene kigede ind, derpaa traadte hun tilside, forat give Plads for de andre.

Det var hele Banden; hun havde samlet dem hist og her. De var fulgt med i det Haab, at hun havde noget til dem; derfor var der en oprømt Stemning.

Loppen vilde liste sig ud; men en greb fat i hende. Det var Svend.

De havde ikke seet hinanden paa flere Uger, og da de skiltes, var de Uvenner. Men i den Stemning, hvori Else var, blev hun blød [90] af at se ham – saa styg og

forranglet som han forresten var.

Svend mærkede dette og satte sig hos hende paa Kisten og tog paa at beklage sig og klynke og love Bedring og alt godt, naar hun bare vilde være med ham igjen.

Else blev siddende og lyttede halvt i Tanker til den kjendte Stemme og de kjendte Løfter. Men med et blev der Støi henne ved Bordet; Blikkenslageren for op og bandte, og alle saa paa Puppelene mere eller mindre sinte – alteftersom de turde.

Det var nemlig saa langt fra, at hun havde noget at traktere med, at hun tvertimod havde opsøgt dem, for at faa noget at holde Jul med, – hun havde saamænd tit nok delt med dem.

Hun vendte sit store grove Ansigt omkring mod Mændene og sagde haanligt: «Det var raske Karer det! ikke saameget som en Flaske Øl paa en hellig Juleaften. Tvi for en Skam!»

De blev flade. Blikkenslageren mumlede noget om de daarlige Tider, Jørgen Tambur saa op i Taget, og selv Ølkonomen lod sin Underlæbe hænge; han vovede ikke under saa alvorlige Forhold at omtale «det Bud, han netop havde sendt».

^[91] Alene Manden med de mange Ansigter beholdt sit Smil. Han sad tæt indved Puppelene og gnaskede Rosiner og Mandler og kastede Skallerne fremover Bordet.

Nu kjendte Loppen ham bedre end dengang, da han skræmte hende med sine Grimacer. Paa mangfoldige Steder havde hun seet ham; han kom og forsvandt, og ingen syntes at lægge Mærke til ham. Men hun vidste, at han var rømt af Slaveriet paa Akershus, og at han havde holdt sig ude nu i over to Aar, uden at Politiet kunde finde ham. De kaldte ham Mekaniken, fordi han var saa flink med Laaser.

Han sagde nu til Puppelene med et fortroligt Nik: «Ja det har du Ret i. Folk, som har to sunde Arme og Øine til at se med og alligevel ikke kan skaffe sig, hvad de vil, paa saadan en Dag – de Folk gir jeg ikke stort for.»

«Hvad har du da?» – spurgte Blikkenslageren.

«Aa – jeg pleier ikke føre stort med mig,» svarede Mekaniken ligegyldigt, «men jeg er ialfald mæt; og nu gjør jeg som de Fine, – jeg spiser Slikkerier efter Maden.»

Dermed kastede han flot en Næve Rosiner og Mandler ud over Bordet. Et ungt Menneske, som nylig var kommen i Banden, var saa galant ^[92] at række nogle til Loppen, som fremdeles sad paa Kisten ved Døren.

Den søde Smag pirrede hende – saa sulten som hun var. Hun strakte sig fremover, forat se, om der ikke var flere. Men de andre havde taget dem; der var forresten bare totre til hver, netop saameget, at man fik Smagen i Munden.

Blikkenslageren mumlede noget om, at det var ikke alle, som forstod sig paa Mekanik.

«Det behøves hellerikke,» svarede den anden, idet han behændigt kastede en Gren Rosiner i Fanget paa Else, «der hvor jeg kommer fra, kan du gaa ind og ud med en Kaffesæk paa Ryggen.»

Alles Øine vendte nu mod Mekaniken; og det brændte i dem alle efter at faa vide, hvor det var. Men de vidste ogsaa, at han var en farlig Mand at følges med og farlige Veje, han gik; derfor turde ingen være den første til at slaa Lag.

«Hvor var det?» blev der med en Gang spurgt.

Det var Loppen. Hun mente ikke noget med det; det var bare Nysgjerrighed; Rosinerne vare saa søde, og det var saa længe siden, saadant var budt hende.

^[93] Manden med de mange Ansigter, som hidtil havde ladet sine Øine løbe fra den ene til den anden, henvendte sig nu mere til Else, idet han af og til kastede nogle Rosiner eller Mandler hen til hende eller udover Bordet. Her blev det strax grebet af ivrige Hænder; alle havde faaet Lyst paa mere af dette søde, som bare pirrede uden at tilfredsstille.

«Vil Du vide, hvor det er?» sagde Mekaniken muntert, «ja det koster ingenting – Barnet mit! det er henne paa Hjørnet midt foran Konsul Withs Hus hos Ellingsen & Larsen. Hele Kramboden er stappende fuld af Folk, de kjøber som de er gale. At de ikke æder sig ihjel – de Rige paa saadan en Aften, det skjønner ikke jeg. Der er Sukker og Sirup og Smør og Risengryn – du store Verden for Risengryn! og fint dansk Smør og Ost – gul, fed Ost, som glinser, naar du skjærer i den.»

Alle strakte sig henimod ham og stirrede, somom de vilde spise hans Ord, og Loppen nærmede sig helt. Hun blev vaad i Mundvigerne og hun syntes, hun lugtede den gule fede Ost, som glinsede, naar de skar i den.

«Og der er Spegepølse og Skinke og Øl og Vin – hundrede Flasker sød stærk Vin; og der kan du faa saameget af alslag som du vil have, naar du bare – har Penge.»

^[94] «Aa Fanden!» raabte Blikkenslageren ved de sidste Ord, og der blev et almindeligt Knur af Skuffelse og Misfornøjelse; men Mekaniken lod, somom han ikke mærkede noget og fortsatte smilende og overlegen, medens hans hurtige Øine gik fra den ene til den anden og ligesom fæstede et Ord hist et andet her.

«Men naar du ikke har Penge, saa gaar du ikke i Kramboden, hvad skulde du der? – Der er en anden Vei, som er meget lettere; der er ikke vanskeligt at trænge sig frem, for der er ikke et Menneske. Men de har bare været saa snille at sætte en Lygt dernede, forat du kan se, hvad du har Brug for.»

«Hvor? – hvor?» lød det nu utaalmodigt. Denegang var det Svend, hvis sorte Taterøine lyste af Iver.

«Du ved Smuget bagom Madam Ellingsens Hus; der er ikke Gaslygt før henne paa Hjørnet ved Banken; inde i Hukket er Døren til Kjælderen under Kramboden.»

«Er den aaben?» spurgte Blikkenslageren.

«Det maa den vist være. For bare jeg pirkede lidt i Laasen, sprang Døren op af sig selv,» svarede Mekaniken spøgefuldt og gjorde nogle hurtige Vridninger med Hænderne.

De saa paa ham med Beundring, og Ølkonomen hviskede beroligende til Jørgen Tambur: ^[95] «altsaa kan der ikke blive Tale om Indbrud.»

«Men der nede i Kjælderen – kan I tro! – der er Overflod. Der staar Rader af Sukkertopper; Skinker og Pølser hænger der i dusinvis, og Kaffesækker, som knapt er til at løfte; men naar du skjærer et Hul paa Sækken og lader noget rende ud, saa bliver det en passelig Bør. Og ovenpaa i Kramboden er der en Allarm, saa de hørte ikke, om vi raabte Hurra dernede; og Lygten staar paa det øverste Trin af Kjældertrappen, fordi Gutten af og til kommer ned, forat hente noget. Der er massevis af Vin ogsaa, – jeg tog med mig en Slump, som jeg ikke gad drikke, det er for sødt for mig – smag!» – han holdt Flasken hen til Else.

Hun tog en Slurk; men han standsede hende; de skulde have lidt hver. Og alle fik en liden Mundsmag af den søde, stærke Likør; men da Flasken havde gaaet

rundt, tømte Loppen de sidste Draaber.

Det for som Ild gennem hendes Krop; den stærke Smag opflammede hendes Begjærlighed; hun slikkede sig om Munden og saa paa de andre, og hendes rasende Appetit syntes at smitte. Der kom en feberagtig Uro over dem; den unge Fyr satte sin Hat paa, forat vise, at han var parat, og tilslut ^[96]sagde Svend halvveis ud i Luften: «hvis nogen, som var godt kjendt, vilde vise os Veien, saa –»

Mekaniken vexlede et hurtigt Blik med Puppelene.

«Skulde der gjøres noget ordentligt, maatte vi være mange om det,» sagde han halvhøjt og saa idetsamme paa Else.

«Vi er med!» raabte hun ivrigt og trak Svend frem.

«Ja – der er ikke Snak om andet: vi er alle med, naar Mekaniken vil føre det,» sagde nu Blikkenslageren afgjørende og rejste sig op.

Manden med de mange Ansigter var nu igjen en helt anden. Med faa, sikre Ord gav han hver Mand sin Instrux: Ølkonomen, Jørgen Tambur og det unge Menneske skulde bare holde Vagt i Gaderne; det samme vilde han ogsaa, Loppen skulde gjøre; men Puppelene mente, at Elses Tørklæde var godt til at bære under.

Det blev da saa, at hun skulde mødes med de andre i Hukket inderst i Smuget saa fort som muligt mens Handelen endnu var livlig oppe i Butiken.

En for en listede de sig afsted ad forskjellige Veie. Svend og Else fulgtes.

Da de gik forbi Frøken Falbes Dør, trykkede hun sig mellem ham og Væggen. Hun ^[97]havde intet Samvittighedsnag, bare en brændende Angst for at blive stanset. Den Luft, hun havde indaandet mellem disse Mennesker, den stærke Drik, hun havde faaet Smag paa, havde med et Slag vakt hendes vilde Trods og omskabt hende til det graadige og begjærlige Dyr, der gennem Fiender og Farer maatte ud paa Rov. Lydløs og snar som en Kat trak hun Svend med sig langs de mørkeste Skygger.

Gamle Schirrmeister sad alene igjen i sin Ubrugelighed og tyggede paa et Mandelskal.

«Glædelig Jul!»

«Tak i lige Maade!»

Alle Mennesker raabte til hverandre, smilte og hilste; hilse med Hatten kunde ingen, saa belæst som man var med Pakker.

Inde hos Delikatesshandlerne og i Legetøbutikerne stod to ja tre Rækker og strakte sig forbi hinanden, og Butikfolkene sprang sig næsten fordærvet bag Disken.

Men ude paa Gaden stod ligesaa tæt af Børn og saa i Vinduerne, skjønt i de fineste Butiker, hvor der netop var mest at se, var der saa dugget paa Ruden af Varmen derinde, at en maatte kige i Striberne efter alle Draaberne, der randt ned, – naar man skulde se noget.

^[99] Der stod en Julegubbe med snehvidt Skjæg og holdt et lidet Juletræ, paa hvilket der brændte bittesmaa, rigtige Lys. Han var det allerdeiligste, man kunde se; men saa var der en ækel, halvstor Pige, som selv havde været inde; hun sagde, det var ikke rigtig Sne, som var strøet over Manden og som glimtede saa smukt i Træet, men bare hvidt Strøsukker, for hun havde smagt.

Dette ødelagde Julegubben for de fleste, og der blev en unaturlig Tilstrømning til det næst-mærkværdigste: en Caroussel, som gik rundt. Og her blev Klumpen af Smaabørn saa kompakt, at de Voxne næsten ikke kunde faa sine løs; og dog maatte de skynde sig hjem. Det ringede ikke længer; Klokken var over sex; de skulde hjem og pyntes, og da først kom det morsomste af alt!

Men kunde noget være morsommere i Verden end at gaa omkring i de lyse Gader, mellem alle de venlige Mennesker, der raabte: Glædelig Jul! For det var ikke bare i Vinduerne, der var noget at se paa. Men bedst som du gik, blev der et Rabalder, og saa var det en tyk Mand, som faldt, for der var saa skrækkeligt glat.

Og alle de Pakker, som spredtes rundt omkring ham! ja du skulde troet, Manden var en stor Legetøismand til at lukke op – fyldt ^[100] med Pakker, som nu væltede ud, fordi han gik op, da han faldt.

«Herregud! – stakkels Mand! maa jeg børste Dem?»

«Slog De Dem?»

«Aa lidt –» svarede den Tykke og gned sig.

«Det er farligt at falde baglængs,» sagde den ene.

«Helst for svære Folk,» sagde den anden.

«De kan være glad, De slap saa godt,» sagde den tredie.

«Naar Enden er god, er alting godt,» sagde den fjerde, som var den vittigste.

«Glædelig Jul!» sagde de alle.

«Tak i lige Maade» – svarede den Tykke; og alle hjalp ham med Pakkerne, det var en hel Indlevering; og alle Pakkerne var i Behold undtagen de, som han selv havde havt i Baglommen; men det kunde jo ingen hjælpe.

«Nu skal vi gaa hjem!» sagde de store Børn og tog de smaa ved Haanden.

Javist vilde de gaa hjem. Der var jo det allermorsomste: Juletræet, Presenterne, Overraskelserne; – men alligevel: denne Salighed maatte vare længe. Det var saa mageløst at have det saa forskrækkeligt morsomt og alligevel have det allermorsomste tilgode, saa man kunde næsten være ganske ængstelig for at ^[101]gaa til det aller-allermorsomste, for saa blev det jo forbi snart.

Men da de kom hjem og blev pyntede og greiede – med lidt Vand ianledning af Dagen, faldt det høitidelige over dem. Den uhyre Spænding, som var opsamlet under Ugers ja Maaneders vilde Drømme, var nu steget tiltops, havde nærmet sig lige til Nøglehullet, der skinnede som en liden Stjerne af alle de Lys, som just tændtes derinde paa Juletræet. Nu skulde bare Døren aabnes, – Døren skulde aabnes, – der var ikke mere nu, som skilte mellem det store, det vidunderlige end denne Dør – denne Dør, som skulde aabnes; – nogen nærmede sig derindenfor, – det knirkede lidt i Laasen, – den bevægede sig – Døren! – Døren bevægede sig, – den gik op – helt op paa vid Væg slog de Døren! – aah! –

I Kramboden hos Ellingsen & Larsen var der lige travlt; de, som nu kom, var mest Smaafolk, der gjorde nødvendige og unødvendige Indkjøb til Julen. Af og til blev den tunge Luge i Gulvet bag i Butiken aabnet, og den yngste af Krambodgutterne steg ned, forat hente ny Forsyning af et eller andet.

Loppen og de andre var just komne indenfor Kjælder døren, da Lugen blev aabnet; de andre ^[102]trak sig ud i en Fart; men hun blev staaende – stiv af Skræk.

Men da hun saa Benene af Gutten, som steg ned, havde hun dog Besindelse nok til at kaste sig ind mellem nogle Melsække.

Mens hun laa der – stille, næsten uden Aandedrag, følte hun sig aldeles tilintetgjort. Gjennem hendes Hoved jog i skjærende Klarhed hele hendes Liv fra

Fald til Fald, indtil hun laa her – fornedret til det yderste mellem Tyve og Kjæltringer. Nu maatte hun dø, hun kjendte det tydeligt; tom og svag, som hun var efter Sult og onde Dage, havde Skrækken lamslaaet hende; hun besvimed.

Krambodguten maatte vist have seet eller hørt noget henne ved Døren; thi han saa hele Tiden derhen. Men da han ikke var videre modig af sig, steg han op igjen og lukkede Lugen.

Mekaniken ruskede i Else; hun blev liggende.

«Det tænkte jeg,» mumlede han med en styg Ed, «hvad skulde vi med hende!»

Han stod et Øieblik raadvild; Svend og Blikkenslageren kom ogsaa indenfor. Pludseligt greb Mekaniken en Flaske i den Hylde, hvor han vidste, Likørerne laa, knækkede Halsen med et behændigt Slag og hældte nogle Draaber i Munden paa Else.

^[103]Hun vaagnede – forstyrret, overrasket; derpaa greb hun Flasken og drak igjen.

«Se saa – tag dig nu en Hjertestyrkning; du skal have to Skinker til Puppelene under Tørklædet dit,» dermed gik Mekaniken igang med at læsse paa Svend og Blikkenslageren.

Hvad var det, hun drak? – aldrig havde hun smagt sligt. Det var sødt og stærkt som den anden Likør, men dette var Roser, – Roser var det, hun drak, Roserne, som havde fulgt hendes Ungdom; men som nu havde været saa længe borte, – de vare nu komne igjen til hende, – hun drak dem i lange, duftende Drag.

Som varme Klæder lagde det sig om hendes forfrosne Lemmer; hun blev med en Gang stærk og mæt og reiste sig helt op, medens en behagelig, lunken Strøm rislede gjennem hende. En Glæde uden Maal piblede op i hende; hun sansede ikke, hvor hun var, hun vidste af ingenting; men der var ikke den fjerneste Skygge over den Fryd, hun følte.

Hvergang hun drak, var det, somom hun sank dybere og dybere i varme, duftende Rosenblade, indtil de slog sammen over hendes Hoved og svingede hende frem og tilbage under høie Hvælvinger, hvor Roser ringede og Musiken ^[104]duftede i lange, rosenrøde Toner, der kjendte hendes Elendighed og kom, forat trøste hende. –

Men Kjælderøren blev stødt op udenfra, og Ølkonomen viste sig bleg og forpustet. Krambodguten maatte have mærket noget; thi der var gaaet Bud efter Politiet og to Betjente var allerede ved Madam Ellingsens Hjørne.

Mekaniken blev med en Gang borte, somom han var sunken i Jorden. Ogsaa Blikkenslageren løb med det, han havde; Ølkonomen fulgte, og henne paa Bankhjørnet under Gaslygten, skimtedes de lange Ben af Jørgen Tambur, som forsvandt.

Men Svend vilde ikke gaa fra Else, som stod med den tømte Flaske i Haanden; han trak hende med sig henimod den Udgang af Smuget, som endnu var fri.

Pludselig standsede hun, og trykkede Hænderne hæftigt mod Brystet. Svend saa paa hende: Øinene vare blankere end nogensinde, Læberne vare røde af Blod, – hun havde skaaret sig paa Flaskehalsen –, og al hendes Ungdoms Skjønhed syntes et Øieblik at være vendt tilbage i det lille fine Ansigt. Svend stod aldeles fortabt; – saa deilig havde hun aldrig været.

Men saa begyndte hun at le, først lunt og muntert – som naar de var Venner og havde ^[105]det godt –, saa stærkere og stærkere, indtil det blev Loppens gamle Latter, den, som kunde løbe opad Trapper og nedad Trapper og lige ind i Hjertet paa Folk; men bestandigt vildere og vildere lo hun, saa det gik ham gennem Marv og Ben.

Svend greb hende, forat faa hende til at tie; men da trykkede hun igjen Hænderne mod Brystet, Ansigtet blev graat og med et langt, skjælvende Suk gled hun ud af hans Arme og faldt med Ansigtet ned i Sneen.

Der kom alt en Politibetjent løbende, og Svend tog tilbens ad den modsatte Kant. –

«Glædelig Jul!» sagde Fru Politimesterinden.

«Tak i lige Maade,» svarede Fru Bentzen.

De to Damer stansede under de store Gaslygter foran Konsul Withs Indkjørsel. Der var en Udvidelse af Gaden – næsten som et lidet Torv – mellem Konsulens Hus paa den ene Side og Ellingsen & Larsen paa den anden. Og da dette var et Knudepunkt for Byens Færdsel, samlede der sig lidt efter lidt flere Damer, der havde sluttet sine Indkjøb og sine Uddelinger; – selv Fru With, som

netop kom hjem fra Byen, steg ud af sin Vogn og sluttede sig til Gruppen, forat udvexle Julehilsener og tale om Dagen.

^[106]Der var ikke blot Damer af Foreningen for faldne Kvinder af St. Petri Menighed, men fra de forskjellige Foreninger i Byen; og Samtalen var yderst levende – tildels lidt hoverende, undertiden endogsaa en Smule onskabsfuld, naar det gjalt om at forsvare eller fremhæve sin egen Forening: hvormeget den havde havt at uddele. Men Grundstemningen var dog velvillig, man var færdig og havde god Samvittighed.

«Ja De har Ret; det er deiligt at være færdig,» sagde en.

«Det er saamænd en travl Dag; jeg troede aldrig, jeg skulde blevet af med mit sidste Livstykke; alle havde faaet Livstykker; her var altfor mange Livstykker iaar.»

«Men saa ved vi ogsaa, at vi har udrettet noget,» erklærede Fru With paa sin Kant.

«Se dog Frøken Falbe derborte, hvor hun løber,» sagde Fru Politimesterinden.

«Saaledes er det altid med hende.»

«At ikke hun kan blive færdig, – det skjønner ikke jeg; lidet har hun, og det, hun har, kaster hun bort til den første den bedste».

Fru With afbrød med sin myndige Stemme: «Jeg tror, hun gaar omkring til de Fattige og snakker ondt om os.»

^[107]Det var der mange, som længe havde troet. De Fattige vilde aldrig svare stort, naar man spurgte efter Frøken Falbe.

Imidlertid havde Kapellanen ogsaa sluttet sig til Gruppen, Han var meget smilende og helligt oprømt i Dagens Anledning, og Damerne trængtes om ham, forat ønske ham en velsignet Julefest.

«Frøken Falbe gik just forbi –»

«Nei – maa jeg bede,» rettede Fru Politimesterinden: «hun løb rigtignok forbi. Det gjorde mig saa ondt at se hende; der var ligesom ingen rigtig Julefred over hende.»

«Ak – nei – kjære Frue!» svarede Kapellanen stille, «det vil jeg saa gjerne tro. Det kommer altsammen an paa, i hvilken Aand der arbeides. Naar vort Arbeide

ikke bæres af den rette Aand, saa fattes Velsignelsen.»

«Ja – det har Hr. Pastoren Ret i,» udbød Fru Bentzen, «det er netop det velsignede ved Julen, at man har opfyldt sin Pligt: delt med de Fattige. Idag kan Ingen klage, og det er saa deiligt at tænke paa, naar man selv har det godt.»

«Og det er ikke mindre deiligt at medtage til sit Hjem de Fattiges Tak og Velsignelse,» tilføjede Fru Politimesterinden blidt.

[108] Kapellanen saa med Beundring paa den smukke Frue, og i den opløftede Julestemning, hvori han befandt sig, vilde han tilslut henvende nogle opbyggende Ord til den lyttende Kreds af Damer, da just Doktor Bentzen kom over Gaden.

Den gamle Herre smilede med sit arrige Grin, idet han sagde: «Glædelig Jul – mine Damer! – stort Tyveri over hos Ellingsen & Larsen. Politiet har alt fakket et Par.»

«Tyveri! – stjæle! o min Gud! stjæle Juleaften! – umuligt! – hvem – hvem! – kjendte nogen dem?»

«Det kan ikke være Folk herfra Byen,» erklærede Strygebrættet majestætisk.

«Det er Banden fra Mam Späckboms Ark,» – svarede Doktoren ondskabsfuldt.

Banden – ja; Banden havde ingen tænkt paa; de afskyelige Mennesker var jo en Skam for hele Byen.

Det gjorde et meget ubehageligt Indtryk – dette. Kapellanen opgav sin lille Tale og sukkede kun kortelig over «de Forhærdede», hvorpaa man skiltes, forat skynde sig hjem og prøve at forvinde dette Skaar i Juleglæden.

Fru Politimesterinden sagde til Fru Bentzen, da de fulgtes hjemover: «Tænk Dem Frue! – hvor distrahit jeg er. Da Deres Mand sagde: [109] Madam Späckboms Bande, havde jeg saa nær som et Haar sagt: De mener Frøken Falbes Bande.»

«Der er ved Gud noget i det,» svarede Fru Bentzen og saa paa den unge Frue med Agtelse. –

Imidlertid løb Frøken Falbe virkelig omkring i Byen; hun ledte efter Loppen. Da hun var kommen hjem Klokken halv syv, var Christian gaaet ud; hele Huset tomt og mørkt og Else intetsteds at finde.

Det var en bitter Skuffelse for Frøkenen; hun havde glædet sig saa meget til denne Aften, og det faldt hende slet ikke ind at tvivle paa, at Else vilde komme,

naar hun saa alvorligt havde lovet det.

Men saa kom hun til at tænke paa, at Else muligvis kunde have været ved Arken Klokken sex, men var gaaet igjen, da der ikke var Lys. Og nu gjorde hun sig selv haarde Bebreidelser, fordi hun havde ladet sig opholde hos Konen paa Møllen, og fordi hun overhovedet havde sluppet Loppen fra sig, da hun først havde faaet Tag i hende.

Gaderne blev tomme. Foran Vinduerne stod bare to-tre Fattigbørn og frøs; Butikkerne lukkedes undtagen Høkernes, hvor der endnu var fuldt af Folk.

[110] Da Konsul With gik hjemover henad syv belæst med Pakker, – han havde altid de kostbareste Foræringer til sin Kone –, traf han tre Politibetjente, der bar noget langt, sort mellem sig.

«Hvad er det? – Hansen!» spurgte Konsulen.

«Aa – det er Loppen – Hr. Konsul.»

«Hm! – er – er hun død?»

«Bare døddrukken – tænker jeg. Glædelig Jul! – Hr. Konsul!»

«Tak i lige Maade,» svarede Konsul With og gik videre.

Altsom der blev stille i Gaderne blev der lystigere i Husene, og Børnenes Latter og Skrig trængte ud i den kolde Vinternat, hvor Frøken Falbe endnu ilede afsted – hvert Øieblik indbildende sig, at hun saa Loppens Tørklæde svinge om Hjørnet.

Tilslut traf hun en Politibetjent, der ogsaa syntes at søge nogen; han fortalte hende, at Banden havde været paa Tyveri, og at Loppen havde været med.

Træt og tilintetgjort gik Frøken Falbe hjemover. Det var i Virkeligheden ikke saa sjældent, at hun oplevede Skuffelser af denne Art; men dette var det smerteligste af alt; hun holdt saa meget af Else.

[111] Da Søsteren ikke kom efter Aftale Klokken sex, var Christian gaaet ud; men han fandt ingen at drikke med iaften, koldt og tomt var der overalt; saa var han gaaet hjem igjen – sær og krakilsk.

Søsteren sagde ingenting, men satte Grøden over; den stod færdig, det var bare at varme den. Mens hun dækkede Bordet, plagede han hende med Bebreidelser og ondskabsfulde Vittigheder; og da hun kom med Grøden, var den sveden, fordi hun havde glemt at røre i den.

Alt var saa uhyggeligt som det vel kunde være, – og hun, som havde glædet sig saa til denne Aften! En Stund kjæmpede hun tappert; men da Graaden seirede, lagde hun Hovedet ned paa Armen og hulkede høit.

Broderen sad lidt og saa paa hende. Saaledes havde han aldrig seet den stærke Søster bøiet. Han begyndte at angre og vilde finde noget formildende at sige:

«Ja ser du – Augusta! du faar aldrig andet end Skuffelser og Sorg saaledes som du bærer dig ad. Hvis du plent maa have disse Fattige at stelle med, saa gjør som de andre Damer i Byen. De har sine visse Fattige, som de hjælper, saa behøver de ikke at bryde sig om de andre. Men du kaster det lille, du har, væk til alverdens Skrab, som ikke staar til at ^[112]hjælpe, – ja du gjør kanske mer Skade end Gavn!»

«Nei Christian! – det gjør jeg ikke!» raabte Frøken Falbe bestemt og løftede Hovedet; «og jeg vil ikke have mine visse Fattige. Lad de andre løskjøre sin Samvittighed med de Smuler, de kaster bort; lad dem gaa hjem – trykke i den Tro, at de har opfyldt sin Pligt ved at indsnevre sit Hjerte til nogle enkelte værdige Trængende, hvor de kan se Velsignelsen – som det hedder. Jeg ser, at det store Svælg bliver aldrig fyldt, hvormeget der kastes i det; og denne Vished, er den eneste Løn, du har Lov til at vente for din Medlidenhed; – den driver dig fra Hul til Hul, til de værste, de lastefuldeste, hvor du ved, der venter nye Skuffelser og ny Smerte. Thi nu ved jeg, hvad jeg mener: Pengene, Gaverne, Almisserne – altsammen kommer godt med, og jeg glæder mig, naar det kommer. Men al Verdens Guld fylder ikke saameget i Svælg mellem dem, der har det godt, og dem, der har det ondt, som en eneste Draabe varmt Menneskeblod. Og har du end ikke en Klud at give dem, men kan du bringe dem til at forstaa, at du har dette varme Hjerteblod, da skal du ikke frygte Skuffelserne, men gaa fra Hul til Hul, og du behøver ikke at vende dig efter Lønnen. Derfor ^[13]vil jeg staa tidligt op imorgen og tage fat, hvor jeg slap.»

Da hun havde sagt dette, gik Broderen hen til hende.

Kjært tegn var sandelig ikke hyppige mellem disse Søkende; men nu tog han hende i sine Arme og kyssede hende.

Og han hviskede hende noget i Øret. Hun havde hørt det saa mange Gange – dette Løfte, hun vidste, han ikke havde Kraft til at holde.

Men denne Gang troede hun paa ham; hun saa op paa ham med det forunderlige Smil, der gjorde hende saa smuk, og takkede ham.

Saa satte de sig igjen – lo og græd og snakkede sammen – som de ikke havde gjort paa mange Aar.

Grøden var sveden, det kunde ikke nægtes; men hvor den smagte alligevel!

VIII.

Det var en rigtig Julenat – stille og ren. Hvide lette Skyer strøg som Englevinger forbi de blanke Stjerner, og Maanen, som var kommen sent op, tindrede over den nye Sne og udover den mørkeblaa Fjord mod Havet.

Over hele Byen svævede der en let Duft af Gaasesteg og Punch; og lig fjern Salmesang lød der en lind Snorke fra alle dem, der sov rundtomkring med overlæssede Maver.

De smaa sov dybt – udmattede af Lykke og drømte om Tinsoldater og Sukkertøi.

De store sov uroligt – kastede sig hid og did og syntes, der sad dem en fed Gaas paa Brystet og gned dem med Smult under Næsen.

Men Loppen sov bedst af dem alle. –

«Jeg synes minsæl, jeg kunde faa Fred Julenat,» sagde Doktor Bentzen sint, idet han ^[115]kom ud af Fængselsbygningen, «det var noget, jeg kunde sagt paa Forhaand, at hun vilde drikke sig ihjel, og ethvert Barn kunde da se, at hun var død. En anden Gang kan De vente til Morgenen – Hansen Far!»

«Undskyld Hr. Doktor! men jeg har Ordre til uopholdelig at lade Døden konstatere,» svarede Arrestforvareren ydmygt, han stod igjen i Døren; – «glædelig Jul! – Hr. Doktor.»

Doktoren brummede og skyndte sig gennem de tomme Gader til sin varme Seng. Det var bidende koldt, et surt Drag af Nord stod ind fra Havnen.

Imidlertid tog Maanen Stykke efter Stykke for sig af Byen og Landet, besaa altsammen med sit kolde, ligegyldige Øie – først paa den ene Kant og saa paa den anden; og naar den var færdig, lagde den en sort Skygge over og tog fat paa

det næste.

Saaledes kom den ogsaa til Fængselsbygningen, kigede skraat ind gennem et Gittervindu, og der fandt den Loppen paa en Bænk ved Væggen.

Hendes Kjole stod oppe i Brystet, fordi Doktoren havde lyttet til Hjerteslaget, og den ene Arm hang ned mod Gulvet.

Munden var halvaaben, og Blodet paa Læberne gjorde den sort og stor. Hun var ^[116]styg – fælslig styg – som hun laa der vissen og ussel i det kolde Lys af Maanen.

Sin Skjønhed havde hun mistet og andet med den. Ellers havde hun ikke havt stort at tabe i Livet; og nu, da hun gik bort, var hun heller ikke noget Tab for Livet. Der stod vistnok etsteds en Tallerken sveden Risengrynsgrød til hende; men ellers var der ikke noget eller nogen Plads i Livet, som tilhørte hende, saa hun kunde gaa bort uden at forstyrre.

Der var ganske stille i den store kolde Stenbygning. Kun af og til udover Natten blev der en Smælden med Døre, Raslen med Nøgler, Skridt og Stemmer, der tabte sig bortigennem lange Gange, hvergang en af Banden blev fanget og bragt ind. Thi Politimesteren havde i et Anfald af Energi besluttet at gribe hele Flokken, som saa længe havde været en Skam for den dydige By.

Alligevel fik de ikke fat paa dem, de helst vilde have. Mekaniken, som Politiet havde en Tæft af, var og blev som sunken i Jorden. Og Puppelene kunde man ikke faa noget Paaskud til at sætte fast; thi allerede Klokkeren syv blev hun funden sovende Uskyldighedens Søvn i sin Seng.

Da Svend blev bragt ind, spurgte han efter Else. Men da de fortalte ham, at hun ^[117]var død, blussede hans Taterblod op i et vildt Slagsmaal med Slutteren og Betjenten, saaat man lagde Jern paa ham.

Dernæst blev det igjen ganske stille i den store, kolde Stenbygning, og Maanen fortsatte sin Runde. Den havde dvælet længe ved Else; thi der var meget at se. Det var ligesom et Udtog af et helt Menneskeliv, som laa her, en hel Historie, – en gammel Historie forresten.

Der manglede ingenting; det var der alt. Hun havde sit Tørklæde, sin Kjole, sine gamle Støvler og de Filler, hun brugte til Underklær; – ja i Lommen havde hun endogsaa sin brune Barnehue med de rosenrøde Hagebaand. Andet ejede hun ikke; fra Barnehuen til hendes sidste Filler havde de troligt fulgt hende; –

hvad Livet havde bragt hende fra Fald til Fald, havde Strømmen skyllet sammen i en Krog af Fængselet; ja – indtil Roserne – saa var de der! Frosten tegnede dem paa Ruden bag Gitteret, og den skalv paa Haanden, somom den frøs af sig selv – eller om det kunde være Medlidenhed.

Et Par Mus bedes og peb under Bænken; der løb en over Gulvet og blev borte. Klokken i Kirketaarnet slog fem; Lyden skalv længe i den tindrende kolde Morgenluft. Men Maanen trak langsomt sit Lys opad Væggen og ud ^[118]gjennem Vinduet; og idet den gik, bredte den et tykt og blødt Teppe af Mørke og Glemsel over Else, som sov. –

Og Maanen blev ved at lade sit kolde, ubarmhjertige Øie glide hen over Jorden; og Natten krøb sammen i Skyggerne – ræd for sine onde Hemmeligheder.

Men tilslut væltede den tunge, stivfrosne Jord sig ligesom i Smerte bort fra Maanen, og Solen begyndte at skinne paa Kirkespirene, der vare forgyldte til Guds Ære.

Og alle Byens Kirkeklokker ringede og kimedede Julemorgenens festlige Jubel ud over den ganske Menighed. Og Børnene sprang op i Skjorten, forat lege med det nye Legetøi, eller forat spise noget sødt, som det ikke havde været dem muligt at faa Plads til igaar.

Men alle de Voxne pyntede sig og gik i Kirken.

Derfor var den ogsaa ganske fuld, og Pastor Martens maatte formeligt trænge sig frem til Prækestolen.

Vintersolen legede muntert med de brogede Farver, som den tog fra Glasmalerierne i det store Korvindu; skjød skraa Straaler forbi Altertavlen og sendte farvede Lys af rødt og grønt og ildende gult nedover Koret. Der laa som ^[119]et festligt Smil over den hele Kirke, en straalende, velsignet Julestemning.

Derover var det ogsaa, Pastor Martens prædikede.

Julefesten var ikke blot en verdslig Glædesfest, en Hjertefest, en Børnefest; men den var tillige – ja først og fremst en religiøs Fest, hvor hver Glæde, hver Nydelse havde dybere Grund og Rod. Og som han gik over til Dagens Text, dvælede han særlig ved de fromme Indtryk fra Barneaarenes Jul; og for Menighedens Øine fremmanede han de yndige Billeder af Barnet i Krybben, af

Hyrder og Engle og ofrende Konger, medens Ordene faldt fra Prækestolen mildt og inderligt som i barnlig Henrykkelse.

Dersom det virkelig var saa, at et eller andet haardt Ord fra de tordnende Taler om Helvede og Dom havde forstukket sig hist eller her bag Stenblomsterne, saa blev det grundigen udfeiet idag. Alle Billeder fra Smertens og Forsagelsens Religion skubbedes lempeligt tilside, og han, som hang og sledes ihjel med Spigre gennem Hænder og Fødder – han blev til det yndigste lille Barn, og ham! – ham havde de lagt i en Krybbe.

Den gode Pastor Martens fik Taarer i Øinene, og hans Stemme blev graadkvalt: der ^[120]var noget saa usigeligt rørende i dette. Og saa det, at det i Verden ringe og foragtede – at det netop var den sande Højhed, den sande Majestæt – deri var der ogsaa noget saa uendeligt velgjørende og beroligende. Saa havde da ingen Ret til at klage over sin Plads i Livet, – ja hvem vilde vel gjøre det, naar det laveste var det høieste – naar de ringe og foragtede vare de udvalgte! – hvor livsaligt – o! hvor livsaligt at vide dette! – maatte vi bare alle med Barnesind vende os mod Barnet i Krybben hist i Betlehems Stad.

Pastor Martens talte med sand Begeistring. I hans smukke Stemme dirrede hele en Offerdags spændende Forventning, og da han kom til Slutningsbønnen og Kirkebønnen, som han kunde udenad, betragtede han nøiere de enkelte blandt Menigheden dernede.

Han fandt strax den rige, gamle Skipper Randulf – Konsul With's Svigerfar, som pleiede at gaa forrest i Rækken af de Ofrende. Thi her herskede endnu «den fromme og christtækkelige Skik» – som Martens sagde –, at Menigheden personlig frembar sit Offer for Sjælehyrden.

Og Pastor Martens tænkte paa de store, flade Konvoluter, i hvilke der ikke kunde være andet end Sedler, men ogsaa paa de beskedne ^[121]Tutter med Sølvpenge; – thi han foragtede end ikke Enkens Skjærv –, og selv det usle Kobber faar en velsignet Klang, naar det nedlægges i Ydmyghed paa Herrens Bord.

Det var en af de bedste Prækener, man havde hørt af ham; og Præsten Martens indtog en anerkjendt Stilling blandt de mest fremragende geistlige Talere i Landet.

Menigheden følte sig saa usigeligt vel, saa barneglad, saa juleglad. Fru Politimesterinden bøiede sig fremover og sagde til Fru Bentzen, at hun langt nede

i Kirken kunde se en Hat med skotsk Besætning, som hun selv havde syet og foræret bort til Julen, – og det gjorde hende saa godt at se.

Fru Bentzen nikkede smilende tilbage: «jeg føler mig, somom vi alle var en stor Familie.»

Imidlertid fortsatte den gule Vintersol sin Leg med de farvede Straaler. Fra Sankt Lucas's Oxe tog den en brun Flæk og klistrede den i Ansigtet paa Klokkeren, der sad i Galla-Andagt bag det lille beskedne Bord, hvorpaa hans Offer skulde henlægges.

Og videre nedover Kirken gik de skraa Straaler og lagde hist og her en Helgenglorie om et og andet Hoved dernede.

^[122]Men der var jo ingen Helgener blandt dem, og det var netop saa godt. Alle havde sine Skrøbeligheder og alle kjendte dem. Snarere kunde der vel være en og anden, som havde vel mange Skrøbeligheder; men – Herregud! hvem vilde paa en saadan Dag gaa irette med Næsten.

Enhver følte sig saa tryk paa sig selv, saa fornøiet med sig selv, saa overstrømmende kjærlig og barnlig from. Man smilede til hinanden og trykkede sig sammen paa Bænkene, forat alle kunde faa sidde; det var nydeligt at se den elegante, fornemme Konsul With reise sig, forat overlade sin Plads til gamle Madam Späckbom. Det var rigtig en dejlig Juledag, og Kirken var opvarmet, saa man sletikke behøvede Fodposer.

Og Tanken dvælede ved den lange Række af Festdage og glade Selskaber, som nu stod for Døren. Man var netop i Humør til at tage fat, til at gaa sig en lang Tur i den friske Vintersol og vende hjem med god Appetit, forat møde Lugten af Rybesteg i Gangen.

Og fra de høie, solfyldte Hvælvinger sænkede sig en hellig Julestemning beroligende som en god Samvittighed over den ganske Menighed.

Men Kirken fyldtes med brusende Toner. Organisten spillede et Festpræludium med brede, ^[123]triumferende Harmonier. Og da Salmen begyndte, istemtes den freidigt og jublende af hele Menigheden; – de fleste behøvede ikke engang at se i Salmebogen; thi det var den gamle herlige Julesalme:

I denne søde Juletid
Tør man sig ret fornøie. –

Noter:

[n1](#). Hovedpersonen] *rettet fra*: Hovedpersoneu

[n2](#). Konsul] *rettet fra*: Kousul

[n3](#). IV.] *rettet fra*: III. (*feilnummerering i 1. utgaven*)

Alexander L. Kiellands *Else* er lastet ned gratis fra bokselskap.no